

L'ESPURNA

Revista de Pensament, Història i Cultura

número 11 | Desembre 2009 | Fundació Pere Ardiaca | www.fperardiaca.org | lespurna@fperardiaca.org | 10 €

LES ELECCIONS DEL 2009 AL BUNDESTAG

CORNELIA HILDEBRANDT ET AL

ARTHUR ROSEMBERG,

HISTORIADOR DE LA DEMOCRÀCIA I EL SOCIALISME

ANDREU ESPASA

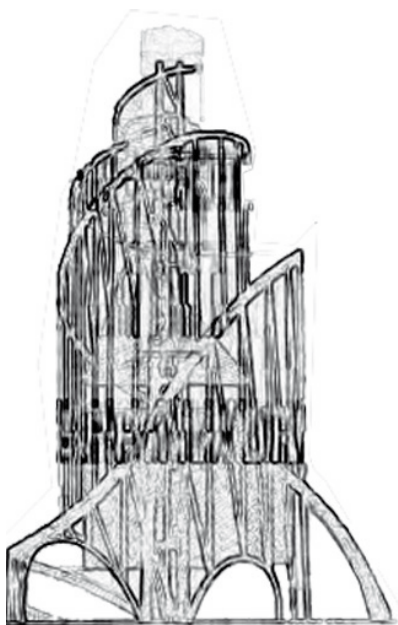
ACCIO CULTURAL DES DE L'ESQUERRA

DISTOPIA 2010

SUBURBE TRANSFORMANT

LA ROIGESFERA

GAZA, WAR IN MEDIA

Consell de redacció:

Quim Cornelles
Luis Juberias
Manuel Moreno

Traduccions i correcció lingüística:

Mar Olivé

Coordinadora:

Marta Alcalà

Edita:

DeBARRIS

c/ Perla, 31 bxs.
08012 Barcelona
www.debarris.com

 **FUNDACIÓ
PERE ARDIACA**
www.fpereardiaca.org

Imprimeix:

ZUKOY

Membre de:

D.L. B-11.002-07
ISSN. 1887-4991

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Apunts per entendre i enfrontar-se a la crisi

La Fundació Pere Ardiaca i la revista Sin Permiso vam tenir l'enorme privilegi de reunir en **Michael R. Krätke**, **l'Àngels Martínez Castells**, **l'Antoni Domènech**, la **Florence Gauthier** i en **Gustavo Búster** en un seminari en dues taules rodones consecutives *El final de la cultura democràtica antifeixista i els nous camins ideològics i polítics de les oligarquies*, i *Una sortida democràtica de la crisi: refundar i radicalitzar la cultura democràtica*

Davant la crisi, quan, com deia en Gordon Brown "Hem arribat a un punt en que el que era impensable fa dos mesos ara és inevitable", hi ha fam de respostes: cal teoria per a l'acció. Aquesta publicació és un recull de reflexions que vol contribuir a l'anàlisi i la proposta per a l'acció transformadora avui i ara.

Demana'l a la teva llibreria al preu de 7 euros o a
fpereardiaca@fpereardiaca.org

 **FUNDACIÓ
PERE ARDIACA**
www.fpereardiaca.org

La publicació d'aquesta obra ha rebut el suport de:

Centre d'Història
Contemporània
de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Vicepresidència

Índex

Editorial	1
Les eleccions de 2009 al Bundestag Cornelia Hilldebrand	3
L'estratègia de l'esquerra indepen- dentista Xavier Vendrell	7
Arthur Rosenberg, historiador de la democràcia i el socialisme Andreu Espasa	13
Crisi i cooperativisme Jordi Suñé	19
Gaza, war in media Òscar Martínez	25
Psicòlegs sense fronteres Esther García	29
Suburbe Transformant: Distòpia 2010 Pol Ferran Acózar	33
Entrevista a Quim Cornelles sobre la Fundació Pere Ardiaca Manuel Moreno i Luis Juberías.....	41
La Roigesfera, la blocosfera roja catalana Patrícia Da Silva.....	45
Crònica de les Jornades Sin Permiso 2009 a Madrid Pau Subirós	49
Roig: espai de reflexió i creació transformadora David Laín	51
Un novel.lista de casa Miquel Àngel Soria.	53
La actualidad de China de. Rafael Poch Luis Juberías	55

Editorial

La gran crisi fruit de les contradiccions intrínseques al capitalisme ha arribat, però el capitalisme (un altre cop) no cau. De fet, com deia algú, sembla que els neoliberals se succeïran a sí mateixos. Perquè essent veritat allò del desprestigi de les elits, no ho és menys que l'hegemonia que han assolit és solida i moltes dels seus dogmes ideològics constintueixen avui el sentit comú majoritari. I és que no podem esperar que la injustícia i la desigualtat caiguin per si mateixes, haurem de derrocar-les.

Com?. Ho hem dit molt cops: amb unitat. Bé, amb unitat i amb un projecte polític no només exitós en clau de resistència i necessàriament subordinat al marc donat, sinó de rearticulació de les classes populars per canviar la correlació de forces i dotat d'una perspectiva de construcció d'una hegemonia alternativa a l'existent. La unitat de les esquerres i la unitat dels treballadors, i de les seves organitzacions i del seu moviment és, per tant, clau.

No és, no obstant menys important la tasca cultural que sempre des d'aquesta perspectiva unitària, s'ha d'emprendre per generar i difondre pensament, actituds, valors, relats, referents, que prefiguren els principis morals d'un projecte sòciopolític hegemònic alternatiu que tingui pretensió d'afirmar-se. No es tracta de difondre "ideologia" i consignes, es tracta de prendre's seriosament la tasca de pensar les qüestions que es plantegen a la nostra societat en la realitat i cadascuna de les activitats humanes des d'una òptica de superació de les limitacions i contradiccions a que es veuen abocades per l'actual estat de coses. I aquesta no és lasca d'un laboratori, és tasca del poble sencer. En aquest sentit la lluita cultural és un aspecte de la lluita social i política.

Si que calen, no obstant i en la nostra opinió, grups i instruments especials que connectin, globalitzin, difonguin, facin de caixa de ressonància, orientin, facilitin, articulin... per construir més solidaritat, donar més coherència a respostes diverses i en diversos camps. I calen més esforços i més efectius en aquesta tasca si les esquerres volem prendre la iniciativa. Com que creiem que el camí es fa caminant, i cal apuntar al cel, però amb els peus al terra, fem un acta notarial d'algunes iniciatives culturals que s'estan portant a terme a Catalunya avui. Coneixem d'on partim per donar passos quantitius i qualitius endavant.

Llegir
amb la
+lliures

Cada dia,
sense voler,

LLEGEIXES

l'equivalent a

4

pàgines.

Imagina, si vols, quantes coses genials pots arribar a llegir!

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Les eleccions de 2009 al Parlament alemany (Bundestag)

Tothom està parlant de la crisi. I té sentit preguntar quin impacte ha tingut en les eleccions al Parlament alemany (Bundestag). Potser les notícies encara no han arribat a la població en conjunt, però hi ha una sensació vaga de que hi haurà retallades socials que seguiran a les eleccions. Tanmateix, les enquestes suggereixen

Die Linke es va presentar com a partit per a la justícia social, els drets civils i la pau

que —a diferència de 2008— la gent veu la seva pròpia situació com a millor que la situació econòmica general, fins i tot millor que el 2005, malgrat la crisi. Aquesta és també una raó per la qual al 2009, el discurs de la justícia social, que va ser deixat en un segon terme per la crisi, va créixer força fins al setembre i

va ajudar a posar en perspectiva quines havien estat les solucions prèvies orientades a l'economia de mercat donades durant la campanya.

Una vegada els partits, particularment l'SPD, van excloure una sèrie de coalicions possibles, no va quedar cap alternativa pràctica ala CDU. I així fou com les campanyes van ser dirigides: el CDU es va presentar com el partit de govern, l'SPD es va presentar com a soci de coalició potencial per a una mantenir la gran coalició, i el FDP es va presentar com a soci de coalició per al CDU i com el portaveu dels treballadors en el centre de la societat, com si diguessin: “Aquells que treballen més, han d'obtenir més; l'esforç ha de ser recompensat”. Els Verds van presentar el seu New Green Deal, com el nou contracte social dissenyat per resoldre els problemes ecològics, socials i econòmics, mentre que L'Esquerra (Die Linke) es va presentar com

a partit per a la justícia social, els drets civils i la pau.

Tot i guanyar amb un 33,8%, la CDU va registrar el seu pitjor resultat des de les eleccions de 1949. Els antics votants del CDU es van traslladar particularment al FDP (1,1 milions de votants); 430.000 es van desplaçar a l'SPD, 920.000 es van unir a a les files dels abstencionistes i 70.000 van votar pels Verds, L'Esquerra (Die Linke) i d'altres partits. El CDU va perdre terreny, particularment, entre els funcionaris (un 4%) i els autònoms (un 8%). També en va perdre entre membres d'església.

Amb només el 23%, l'SPD va experimentar el pitjor resultat de la seva història des de la postguerra i va caure al nivell de 1893. Va perdre votants a a l'esquerra (1,49 milions) i a la dreta (1,05 milions), així com 1,6 milions a les files dels abstencionistes. Va perdre particularment entre els votants joves (el 20%) i les dones joves (el 21%). Manté encara la seva força entre la seva parròquia socialdemòcrata clàssica: treballadors, assalariats i membres del sindicat. I continua sent el partit

El 27 de setembre de 2009 L'Esquerra (Die Linke) va obtenir un excel·lent resultat les eleccions alemanyes. Analistes de la Fundació Rosa Luxemburg aprofundeixen per a L'Espurna en els resultats electorals i en les noves perspectives de l'esquerra alemanya.

més fort entre els treballadors sindicats.

Els Verds van assolir el seu millor resultat fins ara, aconseguint un 10,7%. Els nous votants dels verds provenen principalment de l'SPD (710.000) i del CDU (70.000). Els temes més importants per als seus votants són el canvi climàtic en un 66% (el +14%), la justícia social, un 38%, l'educació per al 30% i l'economia el 19%.

Amb un 14,6%, el FDP pot també assenyalar el seu millor resultat (+4,7%). Els seus nous votants vénen principalment del CDU (1,11 milions), de l'SPD (430.000) i de l'abstenció (120.000). Va augmentar particularment entre els votants amb nivells per sota de la mitjana en educació (el +5%) i entre els autònoms (el +7%), que segueixen sent el seu grup més

Die Linke té un nou paper que ajudarà a configurar una possible aliança de reforma el 2013

gran, per davant dels assalariats. Però també van incrementar el seu suport entre els treballadors (el +5%) i els treballadors afiliats a sindicats (el +7%).

Amb un 11,9%, L'Esquerra (Die Linke) ha assolit els millors resultats en unes eleccions al Bundestag. Es va convertir en l'primera força política o en la segona dels estats alemanys de l'est amb un promig del 28,5%. En el procés, va passar la barrera del cinc per cent en tots els estats alemanys occidentals. A Baviera, L'Esquerra (Die Linke) va guanyar gairebé tants vots com el PDS

va fer al conjunt d'Alemanya Occidental entre 1994 i 2002. Ningú comptava amb aquest resultat que venia després dels resultats modestos del partit a les eleccions al Parlament Europeu del juny de 2009. Entre les forces impulsores darrere d'aquest desenvolupament la trobem en els resultats de L'Esquerra en les eleccions estatals de l'agost de 2009 a Turingia (27,4%) i al Sarre (21,3%). Aquest èxit va convertir L'Esquerra (Die Linke) en un factor polític durant la campanya i va tenir un fort impacte en altres campanyes.

Si un examina els resultats d'aquestes eleccions al Bundestag relacionant-ho amb el sistema de partits, es posa de manifest que el sistema fluïd dels cinc partits a Alemanya confirma la seva existència. Les noves opcions de coalició possibles, que ja existeixen o que estan pròximes a ser formades a nivell estatal són: negre-groc, negre-verd, negre-groc-verd, negre-vermell, vermell-verd, vermell-vermell. Els Verds i el CDU han estat més ràpids a adaptar-se a la nova situació que l'SPD. Tanmateix, el desastre de l'SPD és, en bona

part, conseqüència de la seva incapacitat per prendre posicions clares en els conflictes socials centrals.

El sistema alemany de partits està format actualment per dues dimensions fonamentals del conflicte: un conflicte socioeconòmic —particularment el conflicte per la forma de l'estat del benestar— i una dimensió política-cultural. Dins aquests conflictes socials que s'estan donant entre els pols oposats de la justícia social contra la llibertat del mercat, i de l'autoritarisme contra el liberalisme, és tasca dels partits articular els interessos i els objectius específics. Els pols d'aquest eix es poden descriure per les posicions del FDP i de L'Esquerra (Die Linke). Ambdues parts van fer considerables avenços a les eleccions al Bundestag; cosa que no és sorprenent, si considerem la intensificació dels conflictes sociopolítics sota les condicions de la crisi financera i econòmica.

Mentrestant, L'Esquerra (Die Linke) té un nou paper a jugar: L'Esquerra (Die Linke) ha d'assumir el paper rudimentari de propagandista i de líder de

l'oposició en els assumptes referents a justícia distributiva així com en les matèries referents l'abast i al tipus d'intervenció del Govern. La qüestió de si podrà o estarà disposat a satisfer aquest paper en el llarg termini ajudarà a decidir una possible aliança de reformista el 2013. A la vista de la crisi de l'SPD, el L'Esquerra (Die Linke) no pot definir-se més en relació amb l'SPD sinó que ha de desenvolupar un perfil independent. Als estats alemanys de l'est s'ha presentat amb la responsabilitat política d'afavorir un canvi polític, particularment a la llum del fet que no hi ha una majoria estructural a escala nacional per a la coalició vermell-vermell-verd i que, a causa de la debilitat de l'SPD, el partit no té una opció política real a la seva disposició.

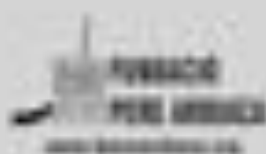
Un problema addicional que L'Esquerra (die Linke) haurà d'afrontar és el creixement electoral i fins i tot l'apatia política demostrada pels treballadors, els treballadors aturats i els as-salariats. La proporció d'aquests grups entre els abstencionistes és extremadament alta, com és suggerit per la participació

històricament baixa d'un 71%. L'Esquerra (Die Linke) té una base electoral potencial de 2,5 milions de persones. Aquests votants asseguren que el partit pugui superar l'obstacle del 5% i entrar així al Bundestag. Però necessitarà motivar a altres grups per arribar al canvi polític. Restringir la plataforma del partit i focalitzar-se en grups d'esquerra "dels nuclis centrals de votants" pot conduir a l'amenaça per al desenvolupament futur del partit. El partit està per sobre dels resultats mitjans en els antics bastions del PDS de l'oest, per exemple en ciutats universitàries, la qual cosa és un semàfor vermell. El 2009 l'esquerra va arribar a ser forta en molts llocs on avui hi trobem unes altes xifres de desocupació. El 25% de votants aturats van optar per L'Esquerra (Die Linke).

L'Esquerra (Die Linke) va obtenir, per primera vegada, més vots

a l'oest que a l'est, fins i tot si la seva proporció a l'est era considerablement més alta (28,5% contra 8,3%), això es va plasmar en la figura sensacional de setze seients directes als estats alemanys de l'Est. La composició del nou grup parlamentari reflecteix aquest desenvolupament. Del total de setanta-sis diputats, quaranta-dos van ser escollits a través de les llistes d'estats alemanys de l'Oest i vint-i-nou provenen dels estats alemanys de l'Est. Cinc van ser escollits a Berlín de l'Est i l'Oest. L'Esquerra (Die Linke) ara té l'oportunitat de situar-se com a autèntic partit a escala nacional i a llarg termini. Tanmateix, una fusió Est-Oest completa del partit està lluny de ser una realitat.

És precisament el pluralisme i la diversitat de L'Esquerra (Die Linke), que ha arribat a l'Est i a l'Oest a la vegada com cap altre partit, que la fan interessant i l'han transformada en un actor viu, segur de sí mateix i autònom en la nova escena política d'Alemanya.

ISBN

978-84-941111-1-1

www.fundacionpc.org

www.fundacionpc.org

www.irit.cat

**Demaneu-lo a
la vostra llibreria**

O a: fperecardia@fperecardia.org

L'estratègia de l'esquerra independentista

L'estratègia que ha desplegat Esquerra a les principals institucions del Principat de Catalunya en els darrers sis anys (2004-2009) cal entendre-la dins d'una evolució històrica. Des de la creació de la primera organització que reivindicava un Estat propi per a Catalunya (Estat Català, 1922) fins avui, el discurs independentista ha viscut una profunda evolució. Una evolució que s'ha anat enriquint, amb diferents aportacions dels que han estat els seus màxims dirigents, i que l'ha permès adaptar-se als canvis sociològics que el nostre país ha viscut.

L'independentisme identitari i extraparlamentari (1922-1992) L'independentisme fins a l'any 1992 era d'arrel bàsicament identitària. Les persones que, des de principis del segle XX, van incorporar-se a les diferents organitzacions independentistes ho van fer moguts per la voluntat de, tal com deia el lema de la Crida a la Solidaritat, defensar la llengua, la cultura i la nació catalanes.

Tant en Macià, que va fundar Estat Català el 1922, com els qui van crear el Front Nacional de Catalunya el 1940 en plena dictadura franquista, ho van fer moguts per la convicció que l'única mane-

El discurs independentista ha viscut una profunda evolució que l'ha permès adaptar-se als canvis

ra de preservar la pròpia identitat era assolint el reconeixement de condició d'Estat per a la nostra nació. Amb la mateixa convicció que ho van fer més tard milers de persones que, en veure frustrades les seves expectatives, després d'una transició pactada pel franquisme i pels poders fàctics de l'Estat, no van renunciar a lluitar per les llibertats nacionals del nostre poble, i van crear organitzacions polítiques que no van reeixir electoralment, com NE, PSAN o

IPC els anys 70. Com ho vam fer també els milers de joves que ens incorporàvem els anys 80 a la Crida, l'MDT o Catalunya Lliure. Tot aquest conjunt d'organitzacions era, evidentment, situat ideològicament a l'esquerra. Des de marxistes a socialdemòcrates. I, majoritàriament, tenien com a un dels seus eixos discursius la defensa del territori i el patrimoni natural.

El 1987, però, es produeix un fet que en gira el rumb. Aquell any, personatges que fins a aquells moments eren desconeguts pel gran públic, però que ja eren referents per a la militància independentista, fan una "Crida a Esquerra". L'Àngel Colom i en Josep-Lluís Carod-Rovira lideraven aquella crida que va provocar la incorporació de milers d'independentistes a Esquerra. El partit d'en Macià i en Companys era pres per la militància independentista. Una Esquerra agònica que havia passat, i avui més que mai és bo recordar-ho, de 14 a 5 diputats al Parlament de Catalunya i que havia perdut la representació a les Corts Espanyoles després que l'Heribert Barrera pactés amb Convergència la Presidència de la Generalitat.

El Diputat per Esquerra Republicana, Xavier Vendrell repassa para L'Espurna la trajectòria ideològica del independentisme català i apunta les seves necessitats i apostes estratègiques en aquest moment.

Pocs mesos després, en Joan Puigcercós ja era secretari general de les joventuts (JERC) i el 1989 l'Àngel Colom guanyava un mític congrés a la ciutat de Lleida.

El 1987 personatges referents per a la militància independentista, fan una "Crida a Esquerra"

Sota el seu lideratge Esquerra continua incorporant centenars de militants independentistes i l'esquerra independentista viu un procés històric de digestió de la lluita armada i d'incorporació dels seus actius a la lluita pacífica i democràtica per construir una nació lliure i justa. 60 anys després de la "Conferència d'Esquerres" liderada per en Macià i en Companys, que feia néixer Esquerra Republicana de Catalunya, aquesta organització aplegava al seu si les dones i homes d'esquerres disposats a treballar per aconseguir un estat propi per a la nostra nació, i s'implantava arreu dels Països Catalans. I el 15 de març del 1992, sota el lema "Cap a la independència", Esquerra feia que un partit independentista tingués,

per primera vegada a la història, representació parlamentària.

L'INDEPENDENTISME SOCIOECONÒMIC

En el nostre subconscient hi era, però el discurs socioeconòmic no formava part del guió. Potser en algun moment algú utilitzava aquest recurs, però fins a l'any 1992, com ja s'ha dit, el discurs era molt més simple. Algú, però, feia temps que hi donava voltes, i ja en el video de campanya d'Esquerra de les eleccions del 92 començava a traspuar una nova idea. Aquell video recreava una imaginària Catalunya independent. En aquella nova Catalunya s'hi reflectien elements d'enfortiment de la nostra identitat, però també s'hi podia intuir una millora de la qualitat de vida. A poc a poc, com el most que ens dóna el millor vi, s'anava macerant el que acabaria esdevenint un altre dels pilars fonamentals dels discurs independentista: amb la independència viuríem millor. Si els Països Catalans tinguessin capacitat per legislar, recaptar i decidir a què destinem la totalitat dels nostres recursos, viuríem millor. Si tinguéssim els controls dels fluxos migratoris i la capacitat de gestionar i autoritzar els permisos de residència i la nacionalització de la ciutadania catalana fins i tot

els nous vinguts viurien millor. Si des d'aquí poguéssim prendre les principals decisions estratègiques, a Catalunya s'hi viuria millor.

Si ja durant la campanya del març d'aquell any Esquerra havia començat a utilitzar algun element socioeconòmic en el seu discurs, va ser el desembre del 1992 quan vam presentar en societat la primera campanya socioeconòmica. Des de final d'aquell any Esquerra desplegava una intensa i extensa campanya amb el lema "Pel concert Econòmic" i el sots lema "Espanya ens roba". Prop d'un miler d'actes arreu del territori amb un final apoteòsic al Parc de la Ciutadella el 25 d'abril, en un míting multitudinari, davant de 30.000 persones. De la mà d'en Josep Huguet, Esquerra havia elaborat el primer lliurament d'una

S'anava macerant un dels pilars dels discurs independentista: amb la independència viuríem millor

sèrie de capítols que van forjar el segon gran pilar dels que avui sostenen l'aposta per convertir els Països Catalans en un Estat. En aquesta primera campanya s'informava de l'injust tracte fiscal que pateix la nació catalana. Unes dotzenes de dirigents del partit recorriem incansablement les comarques per informar del diferencial que hi ha entre allò que paguem i allò que rebem. A aquella campanya, però, se n'hi van anar afegint d'altres sobre la discriminació que suposen els peatges (no només els de les autopistes, també pel que paguem en salut i educació concertades), o sobre el cost diferencial de la vida al nostre país respecte a d'altres territoris de l'Estat.

El discurs que va anar generant l'avui Conseller d'Innovació, Universitats i Empresa, ens va permetre adreçar-nos a aquelles persones que, sense estar en contra de la pervivència de la identitat nacional catalana, no la veuen com a pròpia, o no és el seu principal element de reflexió política. Si se'm permet la llicència, el resum d'aquest discurs en una expressió popular, el vaig sentir l'any 1997, en una concentració veïnal, de boca d'una senyora amb accent andalús adreçant-se a en Carod-Rovira: "El problema es que aquí el único que trabaja es el pueblo trabajador catalán". Efectivament el nostre discurs havia començat a quallar, i, a poc a poc, aniríem

Els qui aposten per una Catalunya pura, estant renunciant a una Catalunya lliure

constatant que homes i dones que mai se sentirien atrets pel discurs de l'independentisme identitari, començaven a escoltar-se el nostre discurs socioeconòmic.

Però malgrat la racionalitat que havia pres la nostra proposta

i l'evidència de les xifres, ens vam trobar una nova barrera: l'estimació per Espanya. Avui, agradi més o menys, la majoria de dones i homes que viuen al nostre país tenen un sentiment d'afecció, d'estima per Espanya. I, malgrat molta gent comparteixi la idea que tenir un Estat propi pot generar una millora en la qualitat de vida, no aposten per la independència perquè no volen tallar vincles amb Espanya. Per tant, si reclamem la renúncia als vincles emocionals que, lliurement, té cadascú, per tal que la seva adscripció nacional sigui només a la del país d'acollida, a Catalunya, estem renunciant a ser majoria. Dit d'una altra manera, els qui aposten per una Catalunya pura, estant renunciant a una Catalunya lliure.

L'INDEPENDENTISME INTEGRADOR

Sempre hem defensat la nostra voluntat de construir una Catalunya lliure, per a homes i dones lliures. Però el nacionalisme català ha generat rebuig perquè en el fons coartava aquesta llibertat. Les mancances i febleses pròpies ens portaven a posar tanques, a limitar l'accés a la condició de català. El clàssic "Boti boti, espanyol el qui no boti" tan corejat a les

manifestacions independentistes expulsava i expulsa qualsevol que se senti espanyol i que estigui optant per posicionar-se en favor de la independència. El posicionament defensiu del nacionalisme català, fruit dels atacs constants que ha patit la nostra nació, ha esdevingut refractari. Només amb seguretat i confiança en nosaltres mateixos, només d'una forma desacomplexada, aconseguirem il·lusionar els novinguts envers el nostre projecte nacional. I només ho farem donant-los llibertat d'escollir. Mirem-nos a nosaltres mateixos. Fem un exercici d'empatia i posem-nos en la seva pell. Si nosaltres haguéssim d'emigrar a l'altra banda de l'oceà, com ja van fer els nostres avis, renunciariem a sentir-nos catalans? Aquells que van haver de fugir del franquisme, per molt

Que cadascú sigui el que vulgui, no cal que ningú renunciï a res per ser dels nostres

bé que els acollissin a Veneçuela, l'Argentina, el Brasil o l'Uruguai, no van renunciar a sentir-se catalans i avui n'estem orgullosos. Ens sembla absolutament normal, i fins hi tot lloable, que hi fundessin casals catalans, que hi ballessin sardanes i hi organitzessin jocs florals. Molts d'ells hi van tenir filles i fills, van acabar sentint-se d'aquella terra, però mai no van renunciar a sentir-se catalans. Fins i tot, encara avui, els seus fills i néts conserven un vincle amb la nostra terra per bé que, en alguns casos, ni tant sols l'han trepitjada mai. Si entenem, i àdhuc lloem aquesta actitud, per què blasmem la d'aquells que viuen aquí i se senten catalans i

espanyols alhora, o catalans i ... el que vulguin sentir-se?

Catalunya és terra de llibertat, afirmem sovint amb contundència. Doncs bé, demostrem-ho sense pors, sense condicions. Que cadascú sigui el que vulgui, no cal que ningú renunciï a res per ser dels nostres. Aquesta reflexió té el seu origen en el parlament de Cloenda del Congrés Nacional d'Esquerra,

suports i d'altres crítiques, les decisions que Esquerra, sota el lideratge d'en Carod-Rovira, ha anat prenent des del 1998 ençà, han tingut la voluntat inequívoca d'incorporar al nostre projecte dones i homes els seus vincles emocionals dels quals no són, només, aquells que conformen la identitat nacional catalana. I només sota aquest paràmetre s'ha d'entendre i es pot entendre la decisió de fer

rrouxisme -la idea que aquells que volem construir una nació catalana potent, ho volem fer expulsant o marginant els espanyols que viuen a Catalunya- ha planat sobre el nostre projecte com una amenaça constant. Avui aquesta idea està enterrada. Després d'haver fet en Montilla president, ningú pot pensar que l'esquerra independentista és excloent.

que pronuncià a Girona el juliol del 1998 l'aleshores Secretari General, en Josep-Lluís Carod-Rovira, on va afirmar que "per ser català no cal deixar de ser espanyol". Possiblement es va decidir a llançar el discurs aquell dia pel fet que el dia abans havia enterrat el seu pare, català i espanyol, i això el va esperonar anímicament a fer-ho. Però en qualsevol cas, és segur que feia temps que li donava moltes voltes en privat a la qüestió i aquell dia va iniciar la seva reflexió en públic. Un discurs que ha anat modelant, enriquint i completant durant una dècada llarga. Aquest ha estat el debat central del nostre partit durant aquests anys, el que ens ha fet prendre les decisions estratègiques que hem pres.

Amb errors i encerts, amb alegries i desenganys, rebent a voltes

en José Montilla President de Catalunya. Un home que estima Catalunya, però també Espanya. En José Montilla i el PSC són el referent polític de persones que, al Principat de Catalunya, tenen aquest sentiment compartit. Els seus votants, que en ocasions han arribat a 1,8 milions, manifesten sentir-se tant catalans com espanyols. Sense com a mínim una part de les persones que se senten catalanes i espanyoles alhora és impossible assolir una majoria social favorable a la independència.

Davant d'aquesta situació tenim dues opcions, buscar la manera d'incorporar-los o renunciar a la victòria. I Esquerra ha apostat per la primera. I el primer pas per aconseguir-ho és que aquests no se sentin rebutjats pel nostre projecte. Durant dècades el le-

Esquerra té, a l'inici del segle XXI, un projecte que, al Principat de Catalunya, és percebut de forma normalitzada. Pot ser compartit per una part més o menys gran de la ciutadania, però no espanta cap persona normal. La seva normalització, en tot cas, espanta rivals i enemics. I si avui no té un major grau de suport electoral no és per la manca de solidesa discursiva, sinó per manca de capacitat comunicativa d'Esquerra i per alguns errors comesos en la gestió governamental, que ha desdibuixat la potència d'aquest discurs i d'aquesta estratègia.

De la mà d'en Josep-Lluís Carod-Rovira, Esquerra ha aconseguit fins a 540.000 vots en unes eleccions al Parlament de Catalunya. Un gran resultat però que ens

Esquerra té un projecte que, al Principat de Catalunya, és percebut de forma normalitzada

deixa, encara, lluny d'obtenir la majoria necessària per assolir la independència. Per bé que hi ha persones favorables a la independència que voten altres partits, continuem sense ser majoria.

Davant del discurs racional, davant l'evidència de les dades econòmi-

ques que demostrin que els que vivim a la nació catalana, amb un Estat propi tindriem més recursos, per tant, que amb la independència viuríem millor, pot sorprendre que, malgrat això, la majoria de la ciutadania no la vulgui. La resposta és complexa i senzilla alhora. No ens ha de deixar perplexos el fet que moltes persones del nostre país que comparteixen la idea que amb la independència s'hi viuria millor, no la vulguin. Si no la volen, no és només perquè estimen Espanya, sinó perquè a

Ha aconseguit un gran resultat però encara lluny de la majoria necessària per la independència

més l'Espanya d'avui no és la de fa 50 anys. L'Espanya d'avui és capaç de guanyar Òscars a Hollywood, o de guanyar l'Eurocopa de futbol. L'Espanya d'avui, dins de les seves limitacions, té una projecció internacional, els seus presidents són rebuts pels dels EUA o Rússia, se la convida al club dels estats més poderosos i se la reconeix com un estat de dret, com una democràcia consolidada al si de la Unió Europea. Ja no fa vergonya ser espanyol. És més, molts se'n senten orgullosos. I, davant d'això, no hi podem contraposar una Catalunya immobilitista i que es mira el melic. No, si volem seduir-los i atraure'ls en la construcció d'una nació potent i d'un país sobirà. Ara ja els hem fet saber que no ens fa res que estimin Espanya, ens cal aconseguir que s'enamorin d'una Catalunya lliure. I aquest projecte nacional ha de ser prou seductor i avui encara no ho és. Si més no, no ho és prou per competir amb una nació consolidada com Espanya, amb una llengua i una cultura molt

potents, que li donen una considerable projecció internacional. No els captivarem si, davant d'aquesta Espanya, hi contraposem un catalanisme negativista, pessimista, que contínuament s'interroga sobre ell mateix i que proclama que la llengua catalana està en extinció.

UN PROJECTE VALENT

És a les nostres mans construir un projecte més atractiu, més alegre, més optimista i més creatiu. Un projecte valent i decidit, desacomplexat. Deixem de queixar-nos i comencem a caminar.

Fins aquí, en aquest relat planer i que té la voluntat de ser entès per les persones que no han seguit de prop el nostre projecte, he intentat explicar i demostrar que l'esquerra independentista té un projecte per a la totalitat de la nació catalana, tant territorialment com culturalment com socialment parlant; que és un projecte que neix del cor i creix amb el cap; que parteix de la voluntat subjectiva, de la il·lusió de mantenir viva una identitat nacional -que no pretén ser millor que cap altra- com a aportació a un món divers, a un mosaic de

cultures que fan més ric el nostre planeta; i que es va construint i cerca suports des d'una anàlisi objectiva de la realitat, d'una anàlisi fins i tot científica, amb dades que demostrin que la independència pot ser un element clau per construir una societat millor.

Les dones i els homes que, des de l'esquerra independentista, volem un Estat per a la nació catalana, la reclamem des de la més absoluta i sincera convicció que no hi ha altra manera de donar, als

Catalunya té prou actius per construir una nació modèlica tant socialment com econòmicament

Països Catalans, a la seva gent, la qualitat de vida que mereixen, d'acord amb el seu esforç, la seva creativitat, la seva il·lusió i la seva empenta col·lectiva. No entenem una altra manera de ser d'esquerres al nostre país. No som capaços de desvincular la justícia social de la llibertat nacional. Perquè aquesta justícia social s'assoleix amb una bona formació

per als nostres infants i joves, amb un bon sistema de salut pública a l'abast de tothom, amb una xarxa social capaç d'atendre tothom qui ho necessiti. I tot això requereix empreses fortes, innovadores, creatives i internacionalitzades. I que al nostre país hi hagi empreses potents passa perquè tinguem infraestructures viàries modernes, ports i aeroports dinàmics i ben connectats, i un sistema financer sòlid i amb liquidesa. Finalment, per a què tot això sigui possible, és necessari que puguem reinvertir els recursos fiscals que generem. I, ningú ens convencerà que hi ha millor manera de fer-ho que no sigui assolint un Estat propi en el si de la Unió Europea.

El món coneix Catalunya per en Dalí i en Gaudí. I n'estem orgullosos. Però creiem que les actuals generacions hem de ser capaces de crear quelcom que ens posicioni en el món per mèrits propis. De la mateixa manera que el món coneix

Finlàndia per Nokia. I creiem que això és possible si superem les barreres mentals de l'immobilisme. Si deixem emergir la capacitat emprendora del nostre país amb tot el seu talent. Si desfermem la capacitat i la imaginació al costat

***Un lideratge clar no
més pot venir des
d'una esquerra
disposada a trencar
motlles***

de la puntualitat, el rigor, la bona organització i la feina ben feta. Des dels nostres valors morals; la solidaritat, el respecte per la diversitat, la llibertat de pensament i l'honestedat. I avui cal fer incís en l'honestedat, perquè és un valor que ha quedat qüestionat pels casos de corrupció, però que no podem renunciar-hi, perquè unes quantes pomes podrides no poden malmetre'n el cistell sencer.

Catalunya té prou actius per construir una nació modèlica tant socialment com econòmicament. I històricament ho hem demostrat. Vam ser dels primers països d'Europa a fer la revolució industrial. I ho vam ser sense carbó, ni ferro ni cotó. Hem estat capaços d'anar incorporant, onada rere onada, milers de persones arribades d'arreu del món des de temps immemorials, enriquint el país amb les seves aportacions, no pas rebutjant-les.

Ara toca incorporar la gent de la darrera onada. Un milió i mig de persones arribades en poc més de 10 anys. I al mateix temps toca posicionar les nostres empreses enmig d'una crisi i en un món globalitzat. I ho farem. Aquesta segona revolució industrial la farem sense gas, urani ni petroli. Reconvertirem les nostres empreses posant en valor les energies renovables i canviant els sistemes de producció. Hem de ser capaços de fer les reformes estructurals necessàries i desfer-nos del llast que suposaria arrossegar Espanya.

Però per fer això, el nostre país ha de ser valent i decidit. No pot dubtar, ha de prendre un rumb i seguir-lo fins al final. I el país només agafarà un rumb clar si té un lideratge clar que, modestament entenc, només pot venir des de l'esquerra, però ha de ser una esquerra disposada a trencar motlles. Crec que la paraula clau en la política catalana dels propers anys serà valentia. Qui no la tingui que no s'hi posi, perquè l'electorat l'escombrarà.

Arthur Rosenberg, historiador de la democràcia i el socialisme

A finals dels anys trenta, Nova York era la ciutat més d'esquerres del període més progressista de la història nord-americana. Era l'època del Front Popular, que als Estats Units es concretava en un ampli moviment social que donava un suport crític al president Roosevelt i on el Partit Comunista dels Estats Units (CPUSA) jugava

Lamentava que la política dels comunistes havia derivat en una fraseologia revolucionària

un paper central. Les seves principals lluites eren l'eradicació de la discriminació racista, l'extensió dels drets sindicals i la solidaritat internacionalista amb Xina i, sobretot,

amb l'Espanya republicana. El gruix de l'esquerra frontpopulista eren sindicalistes, però entre les seves files també s'hi comptaven un bon grapat d'artistes i intel·lectuals, molts dels quals eren refugiats de l'Alemanya nazi. Arthur Rosenberg, historiador de la democràcia i el socialisme, era un dels caps més privilegiats d'aquella generació.

L'etapa nord-americana d'Arthur Rosenberg és l'últim episodi d'una biografia política i acadèmica molt accidentada. Nasqué a Berlín el 1889, en el si d'una família de classe mitjana jueva. En el moment en què esclatà la guerra, Rosenberg era un nacionalista alemany i un jove professor d'història antiga. S'allistà voluntari a l'exèrcit imperial el 1915 i serví la major part del temps al Departament de Premsa de Guerra a França. Per a la generació de Ro-

senberg, la catàstrofe de la guerra significà una profunda decepció amb el sistema polític imperial. En el seu cas, la decepció implicà un canvi de vida radical. El jove historiador no només va abandonar el nacionalisme alemany per abraçar la causa de l'internacionalisme proletari, sinó que va traslladar les seves investigacions històriques a un nou període —de la història antiga a la contemporània. El novembre del 1918, Rosenberg va afiliar-se al Partit Socialdemòcrata Independent d'Alemanya (USPD). Dos anys més tard seguí

L'historiador Andreu Espasa reflexiona sobre l'aportació de l'obra Democracy and socialism (1939), l'última i més important d'Arthur Rosenberg, "el comunista sense partit", que aprofundeix en la complexa història de relacions entre el comunisme i el moviment democràtic.

a l'ala esquerrana de l'USPD en la seva confluència en el Partit Comunista Alemany (KPD), on ocupà diferents càrrecs.

A partir de la tardor del 1925, començà a mostrar signes de disconformitat amb la línia política dels seus camarades fins que, finalment, l'abril del 1927, abandonà el partit comunista. En aquell moment, argüí que la principal causa de la seva ruptura era la subordinació dels diferents partits del Comintern a les directrius de Moscou. Rosenberg lamentava que la política dels comunistes havia derivat en una fraseologia revolucionària —romàntica i inofensiva— que ja no servia per enderrocar l'ordre capitalista. Seguí com a diputat independent al Reichstag fins al 1928. Es reincorporà a l'ensenyament, des d'on mirà de conciliar la seva passió política i la carrera professional a través dels seus escrits sobre la història de la democràcia. La vida calmada fora de la política durà pocs anys. Fugí d'Alemanya tot just Adolf Hitler fou nomenat canceller, l'hivern de 1933. Després d'una breu estada a Suïssa, va reprendre el rumb cap a Anglaterra, on va treballar com a lector d'història antiga durant tres

anys a la Universitat de Liverpool. Acabat el contracte a Liverpool, acceptà una oferta del Brooklyn College, als Estats Units. Rosenberg arribà a Nova York el novembre del 1937 amb la seva família. Entre el sou misèrrim que rebia per les seves classes i els ajuts d'una organització de solidaritat amb els refugiats, l'historiador alemany es disposà a refer la seva vida com a intel·lectual compromès. Entre les pertinences que arrossegà fins a Nova York, s'hi trobava el manuscrit del que seria el seu darrer llibre: *Democracy and Socialism*.

DEMOCRÀCIA ENTESA COM A GOVERN DE LA MAJORIA DE POBRES

Entre les principals premisses de l'obra de Rosenberg, hi trobem la voluntat d'historitzar la democràcia, el rebuig a les abstraccions descontextualitzades de certa literatura politològica i importància donada a l'anàlisi de classes. La importància atorgada per Rosenberg a les classes socials en la història de la democràcia no va renyida amb una visió plena de matisos i respectuosa amb la complexitat històrica. Les classes socials no són estàtiques ni tenen

un comportament previsible, sinó que són realitats dinàmiques i fluides, on l'element subjectiu té un gran paper. En la seva obra, la concepció de classe no es vol limitada als factors econòmics ni pretén definir categories de classe vàlides per a qualsevol context històric. És per això que és important historitzar la democràcia, resseguir el seu significat mudadís i definir les forces socials que li han donat suport al llarg del temps. La democràcia, pels antics, era el govern de les classes populars, de la majoria de pobres lliures. L'extensió que conformava aquesta majoria era canviant, depenia de cada moment històric, però no només a causa de les exigències dels diferents modes de producció. També hi influïa l'habilitat del moviment democràtic a l'hora d'agrupar la majoria del poble al

Hi trobem la voluntat d'historitzar la democràcia, el rebuig a les abstraccions descontextualitzades

seu voltant i aïllar els més rics. Per Rosenberg, les classes socials es creen i es redefeixen a través de la lluita política. L'originalitat del marxisme de Rosenberg queda demostrada en el seu desafiament a determinades certes de la historiografia marxista tradicional. Com a marxista, defensa que la lluita de classes és el motor de la història, però, per tal que aquesta afirmació mantingui un valor heurístic, exigeix que es miri de prop quines són les classes en lluita en cada moment històric determinat. Rosenberg rebutja la teoria historicoevolutiva dels modes de producció. Ja en un estudi publicat el 1921, assenyalava que, en

l'Antiguitat, la lluita de classes determinant no es donà entre esclaus i amos. Situa l'esclavitud com una relació social minoritària i com un règim d'explotació menys dur que la servitud de la gleba, la qual, al seu torn, apareix de manera intermitent durant l'Antiguitat. En conclusió, en contra del que s'afirma al primer capítol del Manifest

Assenyala que, en l'Antiguitat, la lluita de classes determinant no es donà entre esclaus i amos

Comunista, les principals lluites de classe per als antics no foren entre senyors i esclaus o serfs, sinó entre pobres lliures —demos, la plebs— i ciutadans rics —els oligoi, els patricis—.

Si bé les bases del marxisme original de Rosenberg aplicades a la història de la democràcia ja es poden apreciar el 1921, *Democracy and Socialism* (1939) serà la seva obra culminant, després d'haver tractat la mateixa qüestió en llibres sobre els antics, el bolxevisme i la República de Weimar. El llibre fou rebut amb força fredor en els cercles acadèmics. *Democracy and Socialism* es proposava, principalment, historitzar la relació del moviment socialista amb la democràcia i demostrar que el socialisme, des de Marx i Engels, s'havia inserit en la tradició de la democràcia revolucionària. La primera part del llibre tracta de la democràcia moderna abans de Marx, amb especial atenció a Jefferson i Robespierre, a qui considera dues versions del mateix moviment democràtic, malgrat la llegenda negra que patia el revolucionari francès. El gruix del llibre, però, es troba en la segona part, dedicada a

l'evolució del pensament de Marx i Engels des del 1848 fins als inicis de la Segona Internacional.

**DE MARX
ALS FRONTS POPULARS**

En un principi, tal com és fàcilment observable en l'últim capítol del Manifest Comunista, Marx i Engels situaven el comunisme com una branca del moviment democràtic. Si s'autodefinien com a comunistes i demòcrates és per què entenien que l'objectiu de socialitzar la propietat dels mitjans de producció només s'aconseguiria com a resultat d'una gran revolució democràtica, que donés al proletariat el domini polític que li corresponia per la seva força numèrica i la seva missió històrica. A més, Marx i Engels mai no van creure que la seva modesta organització, la Lliga Comunista, fos capaç de prendre el poder en cap nació europea. Si els escrits anteriors al 1848 mostren una gran convicció en la imminència de la revolució és perquè els comunistes tenien plena consciència de pertànyer a l'ampli moviment democràtic. La seva tasca consistia a influir el moviment democràtic per tal d'alliberar-lo d'il·lusions i endarreriments propis de la

petita burgesia i fer-lo conscient de la necessitat de centralitzar l'activitat industrial moderna, amb un programa de transició gradual cap al socialisme (on els privilegis del bressol, com ara el dret a herència o els impostos regressius, serien abolits immediatament). El moviment democràtic era una coalició interclassista que incloïa treballadors, camperols i petita burgesia. En aquesta vasta

Marx i Engels mai no van creure que la Lliga Comunista, fos capaç de prendre el poder

coalició, la missió dels comunistes consistia en l'enfortiment del lideratge del proletariat, ja que cap altra classe social es trobava en millor posició per entendre la necessitat històrica i el significat profund del moviment democràtic. De la mateixa manera que l'èxit de la revolució democràtica passava pel lideratge del proletariat, l'èxit del socialisme era inconcebible sense el seu mitjà principal, és a dir, sense la conquesta del poder per part del proletariat a través de

la revolució democràtica. La teoria política de Marx i Engels, doncs, no es pot entendre sense tenir en compte el moviment democràtic de masses.

L'autèntic canvi cap al moviment democràtic es donà a partir de la derrota en la Comuna de París

Després del 1850, però, les relacions de Marx i Engels amb els líders oficials del moviment democràtic van patir un gran canvi. Per als líders comunistes, els dirigents oficials del moviment democràtic, un cop aïllats i derrotats, van perdre tot interès. Les dures crítiques contra els líders demòcrates no evidenciaven, en cap cas, un defalliment en l'aposta per la revolució democràtica de Marx i Engels. L'autèntic canvi cap al moviment democràtic es donà a partir de la derrota obrera en la Comuna de París. L'octubre del 1847, Friedrich Engels escrivia que les discussions entre comunistes i demòcrates no tenien cap sentit, ja que uns i altres coincidien en totes

les qüestions de política immediata. A més, el domini del proletariat equivalia al domini democràtic de la majoria. Una generació després, el desembre del 1884, el mateix Engels escrivia en una carta sobre el perill que les forces de la reacció, en una situació revolucionària, s'agrupessin sota la bandera de la "pura democràcia" per tal d'impedir l'hegemonia política del proletariat. L'evolució dels conceptes democràcia i socialisme és encara més profund si es té en compte, que, abans del 1848, democràcia era una paraula gruixuda per a la gran burgesia, una paraula que feia pudor a sang i barricades, mentre que la paraula socialisme tenia unes connotacions més aviat inofensives, associables a aquells que s'entretien a discutir sobre temes socials.

En efecte, la derrota de la Comuna de París del 1871 i la repressió posterior van suposar un cop molt dur per al moviment obrer europeu. L'extermini de desenes de milers d'obersers també comportà l'aniquilació de la memòria democràtica popular. S'esfumà el significat de poble i de democràcia, tal com s'entien en la tradició política de la democràcia revolucionària. El moviment obrer socialista que reneix a França ignora el

llegat de Robespierre, un radical de classe mitjana sobre qui caurà una llegenda negra. El declivi del moviment democràtic coincidí amb un important canvi de percepció cap al sufragi universal. Fins al 1848, s'entenia que l'extensió del dret

El Programa de Gotha, per Marx i Engels, patia el mal del sectarisme obrerista

a vot tindria com a conseqüència inevitable el domini econòmic i polític de les masses. Les lluites per l'extensió del sufragi es lliuraren amb l'alt nivell de vehemència i ferocitat que una creença com aquesta podia suscitar en tots els bàndols, però l'experiència posterior va provocar un fort desencant en els sectors polititzats de les classes populars. Sobretot en els obrers francesos, traumatitzats pel fet que la supressió de la Comuna havia gaudit de l'aprovació d'una Assemblea legitimada pel sufragi universal masculí. En la mesura en què l'obtenció del sufragi universal no suposava una amenaça per a les classes altes ni un increment notable en les condicions de vida dels treballadors, la fracció més radical del moviment obrer començà a menysprear el sistema democràtic, que ja no s'associava amb l'autogovern de les masses com a mitjà per a la seva emancipació social i política, sinó amb l'organització política del capitalisme.

La socialdemocràcia alemanya liderada per Lassalle també suposarà un punt de trencament respecte a l'etapa anterior, quan el socialisme s'entenia com una branca de la tradició de la democràcia revolucionària, basada en un moviment interclassista i popular. Un dels

motius de disputa més greus entre Lassalle i Marx serà justament el menyspreu dels socialdemòcrates alemanys cap a la necessitat d'aliar-se amb la classe mitjana. En el Congrés d'unificació dels socialdemòcrates alemanys del 1875 celebrat al municipi de Gotha, la tendència de Lassalle era dominant. El programa adoptat, conegut com el Programa de Gotha, contenia moltes concessions dels socialistes "marxistes". Per Marx i Engels, el resultat de la negociació era molt decebedor, ja que el nou partit patia el mal del sectarisme obrerista, a més de ser excessivament estatista i insuficientment internacionalista. La Segona Internacional viurà, durant dècades, amb una política d'obrerisme estret, xifrant les seves esperances de creixement numèric al procés mecànic de proletarització de les classes mitjanes.

Lenin, bon lector de Marx, fou el dirigent que recuperà el vell programa marxista: revolució democràtica amb el lideratge del proletariat. En la profunda crisi de legitimitat a què la Guerra Mundial condemnà el tsarisme, la bandera de la democràcia revolucionària es mostrà molt eficaç en la presa

Lenin fou el que recuperà el programa marxista: revolució democràtica amb lideratge del proletariat

de poder. El programa inicial dels bolxevics era, en efecte, un programa de radicalitat democràtica: poder per als consells democràtics de treballadors, camperols i soldats, convocatòria d'eleccions per a l'Assemblea Constituent, final immediat de la guerra imperialista a través de negociacions de pau transparents, amb llum i taquígrafs,

i confiscació de la gran propietat agrícola. Els enemics de la Revolució Russa eren l'aristocràcia latifundista, la gran burgesia industrial i la burocràcia absolutista —en cap cas, la democràcia o la classe mitjana. La tràgica bordada vindrà després, quan les circumstàncies d'extrema duresa que els bolxevics hauran d'encarar per sobreviure els forçarà a abandonar els ideals ultrademocràtics de democràcia soviètica —és a dir, democràcia directa, assembleària— pel recurs desesperat a la dictadura de partit. Aquesta no fou l'única contradicció que hagué d'afrontar Lenin. A més, els bolxevics havien arribat al poder amb un partit que pretenia fer una revolució democràtica, però que, internament, s'havia regit amb pràctiques autoritàries, heretades, segons Rosenberg, de les mateixes males pràctiques de Marx i Engels en les seves relacions amb els treballadors socialistes.

Finalment, el descrèdit quasi absolut de la democràcia entre el moviment obrer arribarà amb la Primera Guerra Mundial i, sobretot, en la postguerra. Aquest canvi no es deurà en exclusiva a la nova dictadura bolxevic. Als Estats Units, per exemple, la guerra s'havia lliurat com una croada per tal de construir a world safe for democra-

cy. L'ascens del feixisme als anys trenta canviarà les coses de nou. La irrupció d'un moviment explícitament antidemocràtic i antiil·lustrat, que es proposa exterminar les conquestes democràtiques de la classe treballadora i el mateix moviment obrer, farà reviure la fe

El descrèdit absolut de la democràcia arribarà amb la Primera Guerra Mundial i en la postguerra

democràtica dels treballadors, amb l'aparició de la cultura política del frontpopulisme arreu de les nacions industrialitzades.

UNA HISTÒRIA ÚTIL PER AL SOCIALISME

És en aquest context de revifament democràtic entre l'esquerra, on els llibres de Rosenberg agafaran un sentit especial. La seva obra ofereix la història que el Front Popular necessita: democràcia i socialisme és la mateixa cosa des dels temps del jove Marx. La derrota de la Comuna de París i la miopia política dels dirigents de la Segona Internacional trencaren temporalment el vincle

entre el socialisme i la democràcia revolucionària i donaren pas a una política obrerista, des preocupada de la resta de classes populars. Lenin, el marxista que liderà una revolució victoriosa, fou l'encarregat de reconciliar el socialisme amb el moviment democràtic. El retrobament fou breu, a causa de les peculiaritats i les dureses de la nova Rússia soviètica. Ara l'empenta del feixisme exigia reprendre, a través

L'ascens del feixisme farà revivre la fe democràtica, amb l'aparició del frontpopulisme

dels Fronts Populars, la vella tradició marxista. El moviment obrer havia d'intentar liderar una coalició interclassista amb un programa mínim de radicalitat democràtica. Per tal de fer realitat aquest programa, era imprescindible l'abandó de la doctrina del pacifisme abstracte, un dogma compartit pel moviment obrer socialista i per la vella democràcia liberal, però totalment aliè al pensament polític de Marx i Engels i a la tradició de la democràcia revolucionària. També en aquest sentit la política de Front Popular —defensa armada de la democràcia— suposava una represa del marxisme originari. Per Rosenberg, el suport dels socialistes a les sancions de la Lliga

de les Nacions contra la Itàlia de Mussolini representava un canvi de gran significació històrica.

Arthur Rosenberg és, avui en dia, un intel·lectual força oblidat, tant a Catalunya com als Estats Units. L'historiador Joaquín Miras atribueix el desconeixement general de Rosenberg a la seva radicalitat política i independència de criteri (en afortunada expressió de Luciano Canfora, Rosenberg fou un comunista sense partit), així com el poc interès general per la història de la democràcia com a moviment sociopolític de les classes populars. Sens dubte, l'obra de Rosenberg presenta debilitats que no poden escapar al lector crític d'avui, especialment la seva manifesta incapacitat per integrar el racisme i el colonialisme en el seu relat historiogràfic. Però, més enllà dels encerts i insuficiències de l'obra historiogràfica de Rosenberg, Democracy and Socialism manté interès per la seva significació política, molt representativa de l'esperit de l'època frontpopulista. Refutar la pretesa antinòmia entre comunisme i democràcia és un objectiu que no sembla gaire allunyat del significat històric del Front Popular, en la seva vessant de reconciliació del comunisme amb el moviment democràtic i de rectificació inconfessada respecte a moltes de les premisses que havien provocat la ruptura

amb els socialistes, incloent-hi la diferència sobre la imminència de la revolució.

Per Rosenberg, la millor manera per defensar els interessos comuns de les classes populars rau en la capacitat d'articular un moviment democràtic de masses, que elimini l'amenaça d'involució reaccionària i implanti un programa democràtic avançat. El compliment d'aquest programa revelarà la seva natura democràtica en la mesura que sigui capaç de reequilibrar el pes de les classes socials en totes les institucions socials, polítiques i econòmiques del país, retornant d'aquesta manera el poder segrestat per les minories plutocràtiques a la majoria popular i democràtica i establint un marc pacífic per a la lluita de classes. El programa democràtic del frontpopulisme, destinat a escurçar

La política de defensa armada de la democràcia suposava una represa del marxisme originari

les distàncies entre els ideals de justícia neutralista del liberalisme històric i una realitat embrutida per les injustícies de l'atzar del bressol, tindrà com a primer objectiu, de gran urgència, la victòria sobre l'amenaça feixista. Entre els objectius secundaris de l'aposta frontpopulista, la reivindicació de la tradició del socialisme com la branca més conseqüent del moviment democràtic conserva una extraordinària vigència. En efecte, amb un nou tipus de socialisme pluralista realitzant avenços espectaculars a Amèrica Llatina, la necessitat de visitar l'obra de Rosenberg es fa més urgent que mai.

Crisi i cooperativisme

La vida d'en Miquel Mestre Avinyó com a fil conductor d'aquesta història

Ja no recordo quan i perquè em vaig començar a interessar per la figura d'en Miquel Mestre. El que sí que tinc present és que un dia em van caure a les mans dos llibres de la seva filla Cassandra Mestre, que jo llavors ni tan sols coneixia, i que des d'aquell moment és un tema que no he abandonat. Els llibres eren Arreu la Sorra i Esberles del Temps. Havien estat editats per una petita editorial als anys 80 que es deia El Llamp. Era, per tant, difícil contactar amb la Cassandra. Comentant-ho amb un amic em va dir que sí, que ell coneixia al que n'havia estat l'editor i que potser... Mans a la feina. Vam trucar a l'Enric Borràs del Llamp un dia al vespre i, després d'explicar els nostres interessos, ens va facilitar el telèfon de la Cassandra.

RECONSTRUIR UNA VIDA

Al cap d'uns mesos de visitar en diverses ocasions la filla d'en Mi-

En Mestre havia estat dirigent del cooperativisme català i de la resta de l'Estat

quel Mestre ja tenia una bona dosi d'informació. En Mestre havia estat dirigent del cooperativisme català i de la resta de l'Estat. I el seu fill Numen havia estat afusellat al Camp de la Bota, a Barcelona, el 1949, per haver participat a la resistència antifranquista. Per completar la investigació calia

trobar els seus judicis, entrevistar persones que els haguessin conegut, repassar la premsa de l'època, buidar la bibliografia sobre aquests temes, etc.

Va ser llavors quan vaig decidir presentar el projecte d'investigació a la Beca de recerca històrica Manuel Crehuet. Era l'any 2004. El veredictes em va permetre posar-m'hi a fons i comptar amb el suport científic del professor de la URV Josep Sánchez Cervelló. El resultat es va publicar l'any següent amb el títol Miquel Mestre Avinyó i el cooperativisme a Torredembarra 1895-2004, dins de la col·lecció Memòries de la Torre. Aquest treball va comptar amb la col·laboració d'una trentena de fonts orals, un buidatge d'una quinzena d'arxius i biblioteques i la consulta d'una vintena de publicacions periòdiques de l'època. El tema em va encantar i veia que hi havia aspectes interessants que encara no havien vist la llum. És per això que vaig presentar l'article "El cooperativisme i els primers dies de la guerra civil"

En Jordi Suñé ens proposa un recorregut per la història del cooperativisme, en especial a Catalunya i l'Estat, de la mà d'en Miquel Mestre, líder del cooperativisme. Així mateix discuteix sobre l'actualitat i bondats del moviment cooperativista en temps de crisi, les incomprendiments a que s'ha enfrontat. Per fer-nos una idea de la rellevància de l'assumpte cal tenir en compte que segons Michael Krätke al món hi ha 800 milions de cooperativistes.

a la Fundació Roca Galès l'any 2006. Aquesta Fundació, junt amb Cossetània Edicions, promou una col·lecció de biografies de dirigents cooperativistes catalans que és dirigida pel professor de la URV Antoni Gavalrà. Arran de l'article i coneixent el llibre que havia publicat, em van proposar fer un treball per a la col·lecció sobre el vessant més públic d'en Miquel Mestre. Després d'un any de treball, la biografia es va presentar dins de la Col·lecció Cooperativistes Catalans.

En aquesta ocasió les novetats del llibre eren les noves fonts d'informació emprades -com ara les actes del Consell d'Economia- i una tesi que penso que és nova: el cooperativisme va proposar durant la Guerra Civil una alternativa real i seriosa a la política econòmica desenvolupada pel govern de la Generalitat amb el Decret de Col·lectivitzacions. D'altra banda, en el volum es dona a conèixer que les cooperatives de consum van patir agressions i saquejos a la reraguarda i que van haver de fer un esforç ingent per tal de fer-se respectar.

SABEM QUÈ ÉS EL COOPERATIVISME?

Presentant el treball m'he adonat de la confusió que hi ha a la ciutadania entre els conceptes de col·lectivitzacions, cooperatives agrícoles, de consum, econòmics, etc. Si fem un petit repàs a la història del cooperativisme de consum podem conèixer d'aprop un d'aquests termes. Ja fa més de 150 anys que un moviment de base com és el cooperativisme experimenta alternatives a l'actual sistema capitalista. Al llarg de la seva història els plantejaments dels cooperadors han estat diversos. Així, per exemple, a Catalunya tant podem trobar cooperatives fomentades per la Mancomunitat de la dècada del 1910, com per sindicats durant la Guerra Civil del 1936. Un moviment, en definitiva, promogut i qüestionat pel moviment obrer i pagès i, en certs moments, per l'església i l'administració.

Comencem, en primer lloc, intentant definir què és una cooperativa: És una unitat econòmica de producció, comercialització o consum

que pertany als mateixos usuaris dels seus serveis. Es tracta d'una unió de persones que col·laboren per compartir compres o serveis. I n'hi ha de molts tipus: sanitàries, de consum, de treballadors, agrícoles, etc. Dels beneficis que en surten anualment, una part es destina a ampliar el capital de reserva per poder fer compres més grans, inversions i dipòsits per obtenir interessos. I una altra part d'aquest excés de percepció es destina als socis.

En segon lloc, cal veure quan sorgeixen les primeres cooperatives. Es tracta de l'època en què s'inicia la industrialització i els vells esquemes de l'antic règim desapareixen. Es produeixen grans transformacions agràries i es difonen noves idees. Més enllà dels termes estrictament econòmics, en el camp de l'associacionisme les confraries i els gremis comencen a donar pas a entitats que uneixen ciutadans que busquen en l'ajuda mútua una via per poder millorar les dures condicions de vida. Les primeres reaccions a la nova situació social, però, van provocar episodis violents dels quals el més conegut és el ludisme, que basava la seva acció en la destrucció de

El cooperativisme va proposar una alternativa real i seriosa a la política econòmica del govern de la Generalitat

màquines i fàbriques. Després van venir les societats obreres, les vagues i les negociacions. Les noves xarxes associatives es desvinculen majoritàriament de l'església creant els seus propis centres recreatius.

A Anglaterra i a França van sorgir les primeres experiències cooperatives. El 1827 en William King encapçalava un dels primers intents coneguts a Anglaterra.

Una cooperativa és una unitat econòmica de producció, comercialització o consum que pertany als mateixos usuaris dels seus serveis

La creació de la cooperativa de consum de Rochdale (1844) va suposar un abans i un després en el moviment. El motiu va ser que va funcionar amb una sèrie de normes bàsiques que, posteriorment, van ser conegudes com els Principis de Rochdale, i que van ser assumides pel conjunt del cooperativisme internacional. Seran les característiques que definiran el cooperativisme a partir de llavors. Aquests principis són els següents: nombre il·limitat de socis, percentatge dels beneficis destinat al foment de la cultura, funcionament democràtic, adhesió lliure, autonomia respecte als partits polítics i les creences religioses, igualtat de drets entre els socis i repartiment de l'excés de percepció entre els socis. La influència dels socialistes utòpics (Fourier, Owen, etc.) és evident en les primers passes del moviment.

**ARRIBEN NOUS AIRES
A CATALUNYA**

Una de les primeres associacions obreres que coneixem és l'Associació de Teixidors de Barcelona (1842) que oferia als seus socis ajuda i solidaritat en cas de malaltia. El concepte de socors mutus pot costar d'entendre avui en dia que gaudim, en major o

menor mesura, d'una seguretat social que garanteix una paga quan estem malalts o una assistència sanitària quan ens convé. Llavors aquests serveis no hi eren. Les entitats de socors mutus cobraven una petita quota entre els seus associats i garantien un petit subsidi als socis que emmalaltien. Aquest servei es va popularitzar i va ser ofert per entitats de tot tipus, com ara algunes corals vinculades als cors Clavé.

Tornant al fil cronològic, a la dècada del 1840 neixen les primeres societats de resistència. El 1841 neix la primera federació de societats obreres a l'Estat. Veient la força que prenién aquestes entitats, l'Estat i la patronal van optar per la repressió. Durant el bienni 1854-1856 es van arribar a prohibir les societats obreres. Llavors es va iniciar una lluita pel dret a associar-se sense precedents a l'Estat espanyol. Es fan les primeres vagues i es van recollir milers de signatures.

Durant la segona meitat de segle XIX es va anar aconseguint una certa permissivitat (lleis d'associacions del 1887) i una

mínima llibertat de premsa que va permetre crear moltes entitats i difondre les noves idees que arribaven de fora a través d'en Fernando Garrido, en Pi i Margall, l'Abdó Terrades, en Narcís Monturiol i altres. El Obrero (1864), publicació dirigida per l'Antonio Gusart, i La Asociación (1866), d'en Roca i Galès, van ajudar a donar a conèixer les idees cooperativistes.

Les primeres cooperatives catalanes van ser L'Obrera Mataronense 1864, de filats i teixits, L'Econòmica de Palafrugell (1865), de consum, i la de Canet de Mar (1865), també de consum. Després n'apareixerien moltes més com La Fraternitat de la Barceloneta (1879), l'Andresense de Sant Andreu (1879), La Flor de Maig del Poble Nou (1890), etc. Els primers intents per federar les cooperatives de consum catalanes daten de finals de segle XIX i principis del XX. El 1898 es va fer la primera assemblea a nivell de Catalunya. Eren unes 110. Tot i el seu apoliticisme declarat, els historiadors remarquen la influència de les idees socialistes. L'any 1913, es va fer la primera

Mestre al Consell d'Economia i un important cooperador. Tots ells formaven part del grup dels 80 activistes que van caure l'any 1947 a Barcelona.

Els primers intents per federar les cooperatives de consum catalanes daten de finals de segle XIX i principis del XX

Després de la guerra, el franquisme va aprovar la Ley de Cooperación (1942) per controlar aquestes entitats econòmiques però no per suprimir-les. S'incorporaven a

la Federació d'en Miquel Mestre. Dies després, veient com es desenvolupaven els esdeveniments, el moviment va fer públic el seu suport a la causa antifeixista. El seu portaveu escrit obria la portada del 31 de juliol amb l'eloqüent titular "El pueblo que habló con las urnas ha tenido que confirmar por las armas su victoria". El cooperativisme es va posar del costat de la República, va enviar proveïments al front, va ajudar els atletes que eren a la capital preparats per participar a les Olimpíades Populars, va organitzar compres a l'engròs a l'estranger i va oferir els seus coneixements i experiències a les autoritats. Malgrat això, els atacs físics i polítics a la reraguarda contra les cooperatives van ser evidents durant els primers mesos de Guerra. Les cooperatives van

haver de moure's per tal de salvar-se i sobreviure.

L'esclat de la guerra civil es produeix en un moment en què en Miquel Mestre és, doncs, el líder del cooperativisme a nivell de tot l'Estat. Per això va ser nomenat vocal al Consell d'Economia de la Generalitat. Entre els càrrecs que va anar acumulant durant la Guerra cal destacar la presidència de la Confederació de Cooperatives, el Consell Superior de la Cooperació i el de Director General de Proveïments de la Generalitat de Catalunya.

ASSASSINAR IDEES

El franquisme el condemnà a mort però salvà la vida. Un cop va poder sortir de la presó va trobar-se amb un moviment cooperatiu afeblit i amb una legislació que desvirtuava els principis bàsics de Rochdale. Va haver d'obrir una espardenyeria a Barcelona per poder subsistir. També va treballar a hores a la Unión Cooperatista de Barcelona. Enmig d'aquesta imatge de desil·lusió, la llosa que va acabar d'enfonsar en Mestre va ser

Actualment les cooperatives catalanes són unes 11.000, amb més de 40.000 treballadors, i es coordinen a través de la Confederació

l'afusellament, l'any 1949, del seu fill Numen, que havia participat activament al maquis i a la guerrilla urbana del PSUC. En el mateix afusellament moriren altres tres companys d'en Numen. Un d'ells, en Joaquim Puig i Pidemunt, havia estat company d'en Miquel

assemblea a nivell d'Estat espanyol. A nivell mundial, l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI) va néixer el 1895 a Londres. El cooperativisme català es va adherir a l'ACI el 1902.

L'EXPANSIÓ DEL COOPERATIVISME

Les cooperatives catalanes van viure dos grans moments d'expansió. El primer va ser sota l'impuls de la Mancomunitat de Catalunya i el segon durant la II República. Va ser durant aquest darrer període quan hi va haver una legislació més concreta i que afavoria el sector. Es va aprovar la Llei de Cooperatives (1931), les Bases de Cooperació (1934), la Llei de Mutualitats (1934) i la Llei de Sindicats Agrícoles (1936). El cooperativisme de consum es va consolidar amb una Federació forta, un mitjà de comunicació propi (Acció Cooperatista), una central de compres i diferents cooperatives de segon grau impulsades per la mateixa Federació.

El 1936 el cooperativisme català vivia un període d'expansió, amb unificacions de cooperatives i un procés obert per crear la Confederació de Cooperatives on reunir les diferents Federacions (agràries, de consum de treball, etc.). El cooperativisme de consum era encapçalat per en Miquel Mestre Avinyó, un activista forjat a les lluites obreres del Baix Camp a la dècada del 1910, que havia conegut la presó en diverses ocasions i amb una vida dedicada a promoure l'associacionisme entre els treballadors.

L'apoliticisme del moviment es va convertir en un simple "apartidisme" en un context de creixent radicalització dels discursos i les postures. Malgrat tot, el 18 de juliol arriba amb un aparent silenci de

l'Obra Sindical de Cooperació del Movimiento, la qual podia arribar a vetar la tria de membres

Ara, en temps de crisi, s'ha demostrat que les cooperatives són una bona eina de creació de llocs de treball estables

de les juntes gestores. L'activitat cooperativa va passar a estar fiscalitzada per l'organització sindical del règim i deixaren de ser efectivament entitats democràtiques.

CRISI I COOPERATIVISME

El cooperativisme va patir la repressió i l'exili però va sobreviure. El 1976 va morir en Miquel Mestre Avinyó i el seu enterrament va passar totalment desapercbut. Es tracta d'una mostra de la feblesa en què arriba el cooperativisme a l'etapa contemporània. Malgrat tot, amb els anys, el moviment es refà i actualment hi ha una gran diversitat de cooperatives agrícoles, de treball, de serveis, de transport i algunes de consum. Actualment les cooperatives catalanes són unes 11.000, amb

més de 40.000 treballadors, i es coordinen a través de la Confederació (www.observatori.coop). Estan en contacte amb l'Aliança Cooperativa Internacional (www.ica.coop), que té 222 membres de 91 països. A l'Estat Espanyol els treballadors de les cooperatives representen el 4,58% del mercat laboral. Aproximadament aglutinen, entre treballadors i socis, un milió de persones. Segons les dades que ha publicat la Unió Europea les cooperatives aporten el 7% del Producte Interior Brut (PIB). A Catalunya cal destacar l'existència d'una escola de cooperativisme (www.aposta.coop) que organitza periòdicament cursos i seminaris.

Ara, en temps de crisi, s'ha demostrat que les cooperatives són una bona eina de creació de llocs de treball estables. El cooperativisme no coneix les deslocalitzacions promogudes per les multinacionals. Són iniciatives arrelades al territori i a la gent. A més, els valors que fomenta aquest moviment no tenen res a veure amb els que han triomfat a l'era neoliberal i insostenible que hem hagut de patir. El cooperativisme pot ser una bona resposta a la crisi i una finestra oberta per a un futur millor.

Noves formes,
nous llenguatges...

DEMPEUS

per la Salut Pública

Una aproximació de la societat civil organitzada,
com agents locals de salut

**Demaneu-lo a
la vostra llibreria**

O a: fpesardiac@fpesardiac.org

Gaza War in Media

El documental “Gaza War in Media” -“Gaza, la guerra en els mitjans”-, produït per l’Associació Cultural Roig, recull testimonis que posen en qüestió la versió oficial transmesa per la majoria de mitjans de comunicació catalans i espanyols respecte a l’operació israeliana “Plom Fos”, operació que va costar la vida de més de 1400 palestins i en va deixar

ferits uns altres 5.000, la majoria d’ells no combatents.

Segons aquesta versió, Israel s’estava “defensant” del llançament de coets Qasam per part de Hamas, en destruir mitjançant

bombardejos massius la “infraestructura” d’aquest grup “terrorista”. En realitat, tant els bombardejos com l’ofensiva terrestre de l’exèrcit israelià anaven dirigits contra la població civil de la Franja de Gaza, com ha demostrat l’informe Goldstone, encarregat pel Consell de Drets Humans de l’ONU.

No hem d’oblidar mai que el que es dirimeix no és la seguretat d’Israel -a la qual tenen dret els seus habitants, ningú ho discuteix- sinó el règim d’ocupació al qual estan sotmesos els palestins, que no pot ser mantingut sense recórrer a la força, a una força extrema, com els mateixos militars israelians han reconegut en múltiples ocasions.

Segons dades d’un informe publicat pel Centre Palestí per als Drets Humans (PCHR)¹, l’operació “Plom fos” es va cobrar la vida de

1419 palestins, dels quals 1167 (el 82,2%) eren no combatents i 252 (el 17,8%) pertanyien a la resistència. Entre els morts, 318 eren nens i 111 dones (el 30,2% del nombre total de víctimes mortals). Com a mínim 5300 palestins van resultar ferits, dels quals 1600 eren nens i 830 dones, la qual cosa representa el 45,6% del total. Aquestes xifres, per si soles, deixen en evidència el caràcter inhumà dels responsables

El propòsit de l’estat d’Israel va ser ocasionar el màxim grau de danys en la infraestructura civil

d’una ofensiva militar que no va tenir en compte els principis de salvaguarda de la vida de civils en els conflictes armats, recollits en la IV Convenció de Ginebra.

El documental Gaza War in Media produït per l’Associació Cultural Roig serà distribuït a tot l’Estat espanyol pròximament per la productora navarresa Eguzki Bideoak.. Recull testimoni que posen en qüestió la versió oficial transmesa per la majoria de mitjans de comunicació catalans i espanyols respecte a l’operació israeliana a Gaza “Plom Fos”. Per a més informació, escriure a: info@warinmedia.com

La desmesura d’aquests atacs no es limita al gran nombre de baixes i a l’enorme desproporció que hi va haver entre víctimes combatents i no combatents. És evident que el propòsit de l’estat d’Israel en aquesta ofensiva va ser ocasio-

nar el màxim grau de danys en la infraestructura civil de Gaza, amb ànim de castigar col·lectivament tots els seus habitants sense excepció. Per exemple, segons el mateix informe citat més amunt, 150 de les 384 escoles que hi ha a la Franja van ser atacades per les Forces d'Ocupació Israelians. La majoria de les universitats i dels centres d'ensenyament secundari van ser danyats. L'atenció mediàtica, pel

L'operació "Plom fos" es va cobrar la vida de 1419 palestins, dels quals 1167 (el 82,2%) eren no combatents

contrari, es va centrar a les escoles de l'UNRWA, sent aquestes un petit percentatge del total, o a la Universitat Islàmica, per raons òbvies. El nom d'aquesta universitat podia ser utilitzat per reforçar la tesi dels "objectius d'Hamas", aspecte que comentarem més endavant.

Caldria afegir al ja esmentat amb anterioritat les 2114 cases

i els 2864 apartaments destruïts totalment, que han deixat 3314 famílies sense llar; les més de 16000 cases danyades pels atacs; els més de 51000 palestins que s'han quedat sense sostre. I què dir dels centenars de negocis i instal·lacions destruïts o afectats: comerços, tallers, fàbriques, instal·lacions esportives, edificis públics, llars d'infants, mesquites, camps de cultiu, granges, la xarxa de subministrament elèctric i d'aigua, instal·lacions mèdiques, etc.? Quant a aquestes últimes, els israelians van atacar dotzenes d'hospitals i altres tipus de centres mèdics. 8 membres del personal mèdic van ser assassinats mentre intentaven salvar la vida d'altres persones ferides. Van ser bombardejats l'Hospital Europeu de Gaza i l'Hospital Al-quds; aquest últim va ser incendiat dues vegades. Els atacs també van paralitzar durant diversos dies la distribució de l'ajut humanitari que fa a Gaza l'Agència de les Nacions Unides per als Refugiats de Guerra (UNRWA). El magatzem principal d'aquesta agència va ser incendiat el 15 de gener del 2009 per una bomba de fòsfor blanc llançada

des d'un helicòpter israelià. Durant dies i dies, els nostres mitjans de comunicació, en canvi, no van deixar de bombardejar-nos amb la idea que els atacs anaven

Des de quan és la potència ocupant la que es "defensa" del poble ocupat?

dirigits contra els túnels de contraban d'armes i la "infraestructura d'Hamas", sense que l'espectador pogués fer-se una idea justa del grau de destrucció real que estaven patint els palestins.

Les imatges gravades per l'Alberto Arce i en Muhammad Rujailah demostren, al contrari, que els atacs israelians van ser indiscriminats i que el seu objectiu no era la "infraestructura de Hamas", com argumentava la propaganda israeliana. Primer, perquè atacar hospitals, escoles, ambulàncies, cementiris, mesquites, hotels, a més de milers de cases i centenars de negocis particulars, no pot ser

considerat més que com un càstig col·lectiu contra la població civil de Gaza. Segon, perquè en un lloc tan densament poblat és impossible, fins i tot per a l'armament més sofisticat, distingir entre objectius civils i militars i, com diu el relator especial de les Nacions Unides per als Territoris Ocupats, en Richard Falk, llançar una ofensiva en aquestes condicions només pot ser considerat com un crim de guerra. Tanmateix, els nostres mitjans de comunicació no ho van interpretar així. Van acceptar sense problemes que atacar una mesquita o la Universitat Islàmica era combatre l'organització terrorista Hamas i quan es demostrava que els atacs anaven dirigits contra civils, esgrimien la recurrent excusa del "dany col·lateral": simplement, els israelians "no havien encertat en el blanc", ni se'ls passava pel cap pensar, ni molt menys dir, que l'atac havia estat deliberat.

L'altra tesi infame que la majoria de periodistes va assumir com a certa és que Israel s'estava defensant dels atacs amb coets per part d'Hamas i altres grups palestins armats. Fins i tot, es podia veure publicat en alguns diaris que Israel portava diversos anys suportant

Que es parli constantment de la seguretat d'Israel i gairebé mai de l'ocupació és una prova de la parcialitat mediàtica

els atacs sense respondre-hi, la qual cosa és una gran mentida que demostra el fàcilment que penetra la propaganda israeliana en els nostres mitjans. Per posar un exemple, només el 2008, entre gener d'aquell any i els mesos que precediren l'operació "Plom Fos",

més de 400 palestins havien estat assassinats als Territoris Ocupats, una dada significativa que gairebé cap periodista no es va preocupar de recordar als ciutadans mal informats. En segon lloc, no va

ser Hamas qui va trencar la treva de 6 mesos que aquesta mateixa organització va declarar unilateralment entre juny i desembre del 2008, amb la mediació egípcia, sinó que va ser Israel, amb diverses incursions armades contra la Franja. Hamas es va limitar a declarar finalitzada una treva que no havia estat respectada quasi en cap moment. Cap de les condicions de la treva no havia estat complerta per Israel, que va continuar sotmetent Gaza a un setge medieval que també ha provocat víctimes mortals per falta de medicaments. Tot i això, per a la major part dels mitjans de comunicació, la responsabilitat en la represa de les hostilitats va recaure en l'organització islamista, com si les contínues ruptures israelianes de la treva no haguessin tingut lloc.

No només això: des de quan és la potència ocupant la que es "defensa" del poble ocupat? És totalment absurd considerar ni per un moment que hi hagi un àtom de veritat a la tesi de l'autodefensa, mentre existeixi una situació

d'ocupació que només pot ser sostinguda mitjançant l'exercici planificat de la violència terrorista d'estat. Pensariem que França es defensava dels espanyols quan aquests s'oposaven a l'ocupació

de l'exèrcit napoleònic durant la Guerra de la Independència? Diríem que els nord-americans de pell blanca es defensaven dels indis en desposseir-los de les seves terres, massacrar-los en massa en guerres d'extermini i confinar els supervivents en reserves? Tanmateix, el que diuen els nostres mitjans respecte a aquest conflicte és justament això. Segons ells, són els palestins els que ataquen

Les imatges de l'Alberto Arce i en Muhammad Rujailah demostren que els atacs israelians van ser indiscriminats

i Israel la que "respon". Dibuixar d'aquesta forma tan allunyada de la realitat el rol de cada un, en definitiva, és reconèixer que Israel té dret a sotmetre el poble palestí, la qual cosa entra en conflicte frontal amb el dret internacional, que

reconeix el dret a l'ús de la força únicament al poble ocupat, mai a l'ocupant.

A parer nostre, l'acusació més greu que es pot fer als nostres mitjans de comunicació en la cobertura del conflicte que fan és que obviï de forma continuada les autèntiques raons d'aquest. Que es parli constantment de la seguretat d'Israel i gairebé mai de l'ocupació israeliana és una prova

de la parcialitat mediàtica en favor del manteniment de l'status quo. Al seu lloc, veiem com als mitjans es fan constants referències a la violència d'origen palestí com a l'únic problema a resoldre, com si l'incompliment sistemàtic per part d'Israel de la legislació internacional no tingués importància. És gairebé impossible trobar en premsa escrita -ja no diguem en televisió- referències a la Nakba, l'operació de neteja ètnica que és

en l'origen mateix de la creació de l'estat israelià. Ni l'expulsió al seu dia de 750.000 palestins, ni la destrucció sistemàtica de més de 500 llogarrets, ni el problema sense resoldre dels milions de refugiats que va provocar la fundació d'Israel no són prou greus per merèixer l'atenció de la premsa. Tampoc l'infern en el qual viuen quotidianament els palestins dels territoris ocupats no rep l'atenció que mereix.

La conclusió inevitable a la qual arriba un és que els nostres mitjans tenen un paper decididament proisraelià, per molt que Israel es queixi del contrari. És cert que van cobrir l'ofensiva, que van donar compte del nombre de morts i ferits, que van informar del que estava succeint, d'una part almenys. Però si es limiten a això, si oculten informació clau per a entendre les causes reals del conflicte i les raons de cadascú, estan fent un flac favor a aquells que, genuïnament, desitgen una solució real al conflicte, estan col·laborant amb Israel en mantenir l'ocupació d'una terra que no és seva, que pertany per dret al poble palestí.

Qui som & Què fem Psicòlegs Sense Fronteres Catalunya (PSFC)

INTRODUCCIÓ

PSFC va començar el 1993 com a grup al Col·legi de Psicòlegs de Catalunya a la Comissió de Psicologia Social. El desembre del 2005 es registra com a Associació a la Generalitat .

El gener del 2006, Psicòlegs Sense Fronteres Catalunya neix com a Associació.

És una associació sense ànim de lucre, de caràcter social, formada per psicòleg@s, centrada en la intervenció psicològica de col·lectius en risc d'exclusió social, situacions d'emergències, crisis i en assistència psicosocial a persones, poblacions o grups marginats, és a dir, en tots aquells àmbits en què es veu afectada la salut mental. L'àmbit d'actuació és local, estatal i internacional.

COMPROMÍS

El nostre compromís i treball van dirigits a fomentar a través de la

psicologia un món sense fronteres, on la justícia, la llibertat, la igualtat, la solidaritat i els drets humans siguin valors per construir un món més just i igualitari.

INTERÈS

La migració, la psicologia intercultural i transcultural amb especial atenció a la problemàtica de les persones o col·lectius amb escassos recursos.

***La cooperació és un
procés d'intercanvi i
no unilateral***

Els nostres projectes estan dirigits a la població més desprotegida tant del nostre país com d'altres països.

OBJECTIU

Fomentar projectes de cooperació

internacional i d'educació per al desenvolupament.

Col·laborar amb altres institucions públiques o privades, de manera especial amb ONG amb objectius semblants o complementaris.

Sensibilitzar la població general sobre drets humans, solidaritat, desigualtats de tot tipus (de gènere, ètnia, culturals i religioses, edat, socials, etc.).

Intervenir en tots aquells àmbits en els quals es vegi afectada la Salut Mental de les persones, siguin del Tercer Món com del Quart Món (inclosa la població migrada).

Intervenir en població afectada per situacions d'emergència (catàstrofes naturals, accidents, conflictes bèl·lics, etc.).

Oferir formació en tots aquells temes relacionats amb les finalitats de l'associació.

PRINCIPIS

La cooperació en altres països i en el nostre és una activitat per contribuir a millorar el coneixement, la transculturalitat i les actituds

Esther García de Psicòlegs Sense Fronteres Catalunya ens introdueix als principals objectius d'aquesta organització i ho il·lustra con alguns projectes que PSFC ha portat a terme.

solidàries de les persones i els pobles.

Creiem que la cooperació és un procés d'intercanvi i no unilateral.

La col·laboració internacional està dirigida a què l'efectiuïn les persones originàries del país destinatari de la col·laboració, potenciant les seves iniciatives.

La cooperació per al desenvolupament és una forma més de contribuir a la democratització de la vida quotidiana i la participació comunitària en la solució de problemes.

Normalment, quan es diu "sense fronteres" es pot entendre que ens referim únicament a la col·laboració de països de tercer i quart món, si bé aquesta també és una de les prioritats principals, des de fa temps pensem que la nostra aportació i interès també ha de ser dirigida a una mirada dins les nostres fronteres, ja que sovint tenim persones al voltant que viuen situacions molt crítiques i en condicions molt precàries, sigui per immigració, atur, exclusió social, econòmica, personal, etc.

Aquestes persones no tenen la possibilitat de trobar un espai per a elles mateixes, per la seva reflexió personal, per minvar el seu patiment o preocupació. Són persones que van als centres sanitaris i tenen ajudes d'assistència social, però no poden tenir una atenció psicològica, una psicoteràpia amb certa continuïtat i periodicitat, ja

que els centres de salut mental públics estan col·lapsats per fer un servei d'aquesta envergadura i les característiques d'aquesta població no tenen possibilitat d'anar a la consulta privada per les seves condicions econòmiques.

PROJECTES

Durant la història de PSFC s'han fet moltes activitats, entre les quals destaquem: participació en campanyes del 0'7, experiències en projectes a països del tercer i quart món i estades solidàries, grups d'ajuda mútua per a dones i adolescents víctimes de la violència a Managua, Nicaragua i el Perú, coordinació amb el grup d'Emergència i el de Catàstrofes, col·laboracions amb l'Associació

d'Amics del Poble Sahrauí, Dones Sahrauí i Front Polisari, atenció a la infància en situació de risc com a resultat de la guerra amb el grup d'Emergència i Catàstrofes i l'ONG Sòl a Mostar (Bòsnia H), col·laboració en projecte psico-pedagògic de l'associació peruana Adevi (Lima) aportant material i intercanviant coneixement amb psicòlegs de l'associació, Grup de Treball Memòria Històrica, etc.

KENIA (acabat): Projecte de cooperació amb l'ONG Farmamundi, situat a la localitat de Mwangeni, regio Kitui, zona rural afectada pel VIH/SIDA i la malària. Tasques: Educació per a la salut: atenció psicològica i prevenció a persones

afectades pel VIH i suport a la contractació del personal d'infermeria i compromís de realitzar campanya de sensibilització a través del Col·legi de psicòlegs de Catalunya. Construcció d'un dispensari.

Justícia, llibertat, igualtat, solidaritat i drets humans per un món més just i igualitari

EQUADOR: Projecte "Yo sí puedo" d'Educació de nens i nenes amb Necessitats Educatives Específiques (NEE) amb la Fundació Crecer i en coordinació amb el Centre d'Integració Educativa (Cielalt). Es troba a la població de Santa Isabel a la serra andina d'Equador. PSFC col·labora des del 1996 amb suport econòmic a càrrec dels pressupostos del 0'7 del COPC per a la contractació d'un Psicòleg/a escolar.

La "Fundació Crecer" és una escola d'educació Especial i d'Integració Educativa, a la qual assisteixen tant nens i nenes normals com amb necessitats especials educatives (N.E.E.)

També joves que s'integren d'acord al nivell educatiu a les aules d'educació especial, regular i als pre tallers existents.

PROJECTE D'INTERVENCIÓ COMUNITARI CONCÒRDIA:

Consta de tres àrees:

Atenció i assessorament psicològic

Grup Sòcio-terapèutic per a dones

Grup de suport a persones cuidadores de gent gran o dependent

Atenció psicològica: per atendre persones amb escassa xarxa social i pocs recursos econòmics que es troben en situació psicològica crítica. Va dirigida a persones amb processos de dol sense resoldre, separació

La psicoteràpia ha de ser visible; la finalitat seria que la salut pública pugui oferir-la

de fills, dificultats de reagrupament familiar, nivells alts d'estrès per no tenir una situació regularitzada, poca disponibilitat per als fills, falta de temps per a formar-se, dificultats per a cuidar-se a si mateixes, falta de xarxa social, afectiva i familiar, problemes de parella, etc. En general, la demanda d'aquest servei la fan persones sanes que es troben en situacions crítiques o difícils que les fa sentir molt soles, tristes, aïllades, impotents i confoses. Els dols migratoris són difícils perquè, en molts casos, els problemes personals, de parella o familiars no estaven resolts abans d'iniciar el procés migratori. Aquests sentiments s'agregen per

la falta de xarxa social i els escassos recursos econòmics.

El Grup de Dones: la configuració del grup és de dones immigrades d'entre 18 i 50 anys, nivell mitjà espanyol, sense patologies psicològiques greus i nivell baix d'ansietat. El grup és obert a incorporar-se durant les sessions donada la problemàtica de treball, fills, etc. per a assistir de forma regular i assegurar així la continuïtat del grup.

Grup de Suport a persones cuidadores de gent gran o dependent: Oferir la possibilitat de fer un grup de suport per crear un espai d'intercanvi i reforços afectius, preventius i terapèutics. A partir de les pròpies vivències de les persones del grup, per reflexionar sobre elles i poder trobar noves maneres d'actuar.

FINALITAT

Crear un grup professionalitzat de psicòleg@s per contribuir a desenvolupar una psicologia a l'abast de totes les persones.

Assistència psicològica a persones o grups marginats, sense recursos i en situació de vulnerabilitat.

Intervenir en emergències i si-

tuacions socials de significativa gravetat

Col·laborar amb organitzacions internacionals, estatals i locals per desenvolupar actuacions concretes.

Creiem que la psicoteràpia ha de ser visible per a les persones que estan patint però que per la

La cooperació és una forma de contribuir a la democratització de la vida quotidiana

seva condició de ser a la part més desafavorida de la societat no hi tenen accés. La finalitat òptima seria que la salut pública pugui oferir-la, és per això que reivindicuem el reconeixement dels professionals de la psicologia en aquest àmbit.

Mentrestant el camí és proposar projectes com el que fem per a que les persones tinguin un espai on expressar-se, sentir-se acollits, conèixer noves eines i estratègies personals; a més de fer un bé a la professió per la seva utilitat i perquè l'engrandeix donant-li una dimensió més solidària.

Tot això perquè creiem que "una altra psicologia és possible"

Seu Social c/ Concòrdia, 33 – tel. 933248538 – Barcelona
psicolegssensefronteres@yahoo.es
<http://www.psicologossinfronteras.net>

Guió: Jorge García
Dibuixos: Carlos Maiques
Introducció: Manuel Moreno
Pròleg: Rosa Bofill i Raquel Gil
Bibliografia: Jorge García
Cronologia: Carmen Plazuelo
Dibuixos caricatures: Carlos Azagra
Correcció i traducció: Mar Olivé

Edita:

Av. Portal de l'Àngel 42 2on A
08002 Barcelona

Produeix:

DEBARRIS

www.debarris.com
c/ Perla, 31 bxs.
08012 Barcelona

Amb el suport de:

**memorial
democràtic**

Aquest és un còmic molt especial per a la Fundació Pere Ardiaca i ho és per diversos motius. La vida de la Lina Ódena transcorre en un període molt complex i al mateix temps molt important de la història recent de Catalunya i Espanya.

Els últims cinc anys abans de la seva prematura mort, amb tan sols vint-i-cinc anys, recorren la instauració de la II República i el seu curt camí en temps de pau. La sublevació dels militars traïdors al govern legítim i l'inici de la guerra acabaran amb la seva vida i amb les esperances d'un poble d'aconseguir la llibertat i la justícia.

És un còmic molt especial, perquè ens parla de la lluita pels drets de les dones, perquè retrata una època en què les joves pagaven un preu molt elevat per cada petita conquesta en la lluita per la igualtat. Ho és també perquè el seu compromís tenia molt a veure amb la lluita de classes, va ser fundadora de la Joventut Comunista de Catalunya (J.C.C.) i més endavant de les Joventuts Socialistes Unificades de Catalunya (J.S.U.C.), va pertànyer al Comitè Executiu del Partit Comunista de Catalunya (P.C.C.) i a la Internacional Comunista.

**Demaneu-lo a la vostra llibreria o a:
FUNDACIÓ PERE ARDIACA (www.fpereardiaca.org)
Av. Portal de l'Àngel 42 2on A (fpereardiaca@fpereardiaca.org)
08002 Barcelona**

Suberbe Transformant: Distòpia 2010

(GLOSSARI)

Suburbi, literalment “Sota la Ciutat” del llatí Suburbe, és el mot emprat habitualment per designar les zones perifèriques de les ciutats industrials, generalment habitades per gent humil.

Underground: Terme anglès que s'aplica a les manifestacions artístiques o als estils de vida que hom considera alternatius, paral·lels, contraris o aliens a la cultura oficial. La paraula significa literalment “subterrani” o “sub-món”.

Ciberpunk: (Combinació dels termes cibernètica i punk). Subgènere de ciència-ficció i ficció distòpica, que se centra en la tecnologia avançada com els ordinadors o la tecnologia de la informació, associada amb algun grau de desordre social.

Distòpia: Utopia negativa on la realitat transcorre en termes oposats als d'una societat ideal, és a dir, en una societat opressiva, totalitària o indesitjable. El terme va ser creat com a antònim d'utopia i s'usa principalment per a fer referència a una societat fictícia (freqüentment emplaçada en el futur proper) on les tendències socials es duen a extrems apocalíptics.

Resistència: Moviments que s'oposen a altres moviments majoritaris.

SUBERBE TRANSFORMANT: CULTURA METROPOLITANA

Suberbe, Associació Cultural Octubre, és una entitat cultural sense ànim de lucre de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Fou fundada l'any 2001 pel col·lectiu creatiu Estenent el Desastre i actualment aplega autores, autors i professionals de la comunicació en pro-

Suberbe pretén aportar una concepció de l'art entès com a amplificador de la veu popular

jectes concrets de documentació i promoció de manifestacions culturals de resistència.

Distòpia 2010 (1a Transmissió de la Resistència) és la proposta de Suberbe per als anys 2009 i 2010: dos edicions d'underground al metro en homenatge al Ciberpunk i el futurisme distòpic. Es tracta d'un subgènere literari elevat a corrent artístic en els darrers temps. Una manifestació cultural de resistència als excessos d'un mercat descontrolat que ens ha portat a la crisi econòmica actual.

Transformant és un projecte anual d'intervenció artística en l'espai públic nascut l'any 2004. És una proposta cultural centrada en l'ocupació temporal dels espais comunitaris amb obres d'art que convidin a la reflexió sobre el nos-

tre món contemporani. És concebut com a una exposició antològica d'art gràfic underground que es porta a terme a vestíbuls i andanes de les estacions de metro.

La primera edició de Suburbe Transformant va realitzar-se l'any 2004 i va aplegar 150 obres gràfiques de més de 80 autors/es al voltant de tres eixos temàtics. La intervenció va dur-se a terme simultàniament a 11 estacions de Metro i va reunir en una ma-

Volem portar l'art al carrer, enfrontar-lo a la mirada crítica del ciutadà anònim, despertar-lo del somni plàcid

teixa convocatòria reproduccions d'obres d'autors/es de molt diversa procedència: van participar professionals consagrats/des, autors/es novells/es, col·lectius organitzats, alumnes d'escoles d'art, interns del Centre Penitenciari Quatre Camins,... Des de l'any 2004, hem realitzat intervencions creatives a diferents espais molt diversos com la Biblioteca Can Fabra de Sant Andreu o el Taller

Pubilla Kases de l'Hospitalet de Llobregat (2005), el Pati Manning (2006), el Jardí Romàntic de l'Ateneu Barcelonès (2007),... Totes aquestes intervencions ens han permès anar experimentant amb diversos sistemes d'intervenció gràfica sobre façanes. L'any 2008, amb alguns replantejaments tècnics, vam decidir recuperar el metro com a espai d'intervenció, amb una 2a Intervenció Mural Sota la Ciutat. L'èxit de la convocatòria i la boca acollida de la proposta ens convida a consolidar Suburbe Transformant com una activitat de caràcter anual al metro, l'únic festival d'art Underground especialitzat d'Europa, incidint en els seus trets característics i singulars: el muralisme com a disciplina, el Metro com a espai central, el suburbi com a fil conductor i les manifestacions de Resistència cultural com a tema central.

Des d'un punt de vista conceptual, Suburbe Transformant és un projecte creatiu plantejat com una reflexió oberta sobre la ciutat, al voltant dels eixos centre i perifèria. Pretén incidir a través de tot el procés de creació artística, des de la seva inspiració fins a la seva materialització a cada espai concret, en el concepte de suburbi.

És una reivindicació de la perifèria com a motor impulsor de la gran metròpoli, com a protagonista indiscutible de la seva història, com a mite viu d'una rica tradició, patrimoni de tots els seus habitants anònims. Volem recollir i promoure les importants aportacions culturals dels suburbis en la construcció de la Barcelona Metropolitana. Perquè hi ha una Barcelona, més enllà encara d'Horta, Sants o el Carmel, una Barcelona que es diu Sant Roc, Badalona, Hospitalet, Bellvitge, Gramenet, Fondo, Besòs, Baix Llobregat... Suburbe és una invitació a endinsar-se als túnels foscos que comuniquen la metròpoli lluminosa amb els seus racons més obscurs, els anònims suburbis que neixen oblidats allà on, tal com deia el mestre Candel, "la ciutat canvia de nom".

Pretenem reivindicar la integració de l'activitat creativa a les dife-

La segona fase consistirà en l'exposició de 12 grans murals d'autors/es diferents a 12 estacions de metro

rents dinàmiques de què participa i que són a la vegada les fonts de la seva inspiració: la ciutat, la vida quotidiana de les classes treballadores, de les ciutats dormitori, dels llocs de treball, del trànsit, de la massificació, de la naturalesa mateixa de la urbanitat. Suburbe pretén aportar una concepció de l'art entès com a amplificador de la veu popular, com a rereguarda simbòlica de tota l'herència cultural de les classes populars i al

mateix temps com a avantguarda tècnica en l'experimentació de noves formes comunicatives, a partir de les eines proporcionades pels avenços tecnològics. Pretenem defugir l'art per l'art i el debat acadèmic. Volem portar l'art al carrer, enfrontar-lo a la

***A partir de notícies
reals hem escrit
l'argument d'una his-
tòria fregant els límits
que separen la realitat
de la ficció***

mirada crítica del ciutadà anònim, despertar-lo del somni plàcid on s'amaga. Reivindiquem la ciutat com l'espai comú, una ciutat de tothom on cada finestra parla, on cada paret és un llenç, on cada reflexió és filosofia, on cada bloc és un llibre, on cada mur pot ser un cinema.

Suburbe és també una reivindicació de l'art popular, underground, minoritari, alternatiu als corrents, aliè als cercles elitistes on habitualment es desenvolupa l'activitat cultural. Hi ha una cultura de la gent feta per la gent, una cultura popular que els murs de cap sala d'exposicions poden contenir. Una cultura que ocasionalment arriba als mitjans i es popularitza, però que ben sovint es desenvolupa silenciosament, en forma de revista de barri o d'intervenció efímera. Una cultura construïda per professionals anònims, que molt sovint treballen a l'ombra de projectes més grans i que tan habitualment es dediquen a aquestes feines "per amor a l'art". Una cultura de l'extrarradi, políticament incorrecta, habitualment qualificada "de segona o de tercera" i produïda sempre amb pocs mitjans, però que, sense complexos, pot

competir en qualitat tècnica i conceptual amb aquella cultura que normalment qualifiquem "de primera" només pels recursos econòmics amb què es desplega i promociona.

**DISTÒPIA 2010: LA REALITAT
ES TROBA AMB LA FICCIÓ CIBER-
PUNK**

La proposta de Suburbe Transformant per als anys 2009 i 2010 ha estat concebuda com un conjunt de referències a la llarga tradició de la ciència ficció distòpica com a gènere literari i cinematogràfic, un gènere que ha influït de manera notòria sobre el pensament contemporani. Distòpia 2010 és, en definitiva, un homenatge a la Ciència Ficció, en general, i més concretament al Ciberpunk.

En primer lloc, respon a la fórmula d'una ficció inserida en la realitat, a la manera que l'Orson Welles va adaptar per a la ràdio La Guerra dels Mons de l'H. G. Wells, l'any 1938. En segon lloc, estableix un punt de trobada entre la tradició artística underground, perifèrica, avantguardista i contestatària, i el Ciberpunk, com a font d'inspiració temàtica i vertebrador inconscient d'un nou conjunt de símbols cul-

turals basats en la cibernètica i les tecnologies de la informació, molt estesos i populars.

El punt de partida d'aquesta proposta cultural és la següent reflexió: "la realitat contemporània és una Distòpia Ciberpunk?" Dit d'una altra manera: fins a

***La realitat con-
temporània és
una Distòpia Ci-
berpunk?"***

quin punt s'han portat a terme les anti-utopies descrites en tantes novel·les, còmics i pel·lícules de ciència ficció de la segona meitat del segle XX i principis del segle XXI. O encara d'una altra forma: quant hi ha d'esgarrifosa veritat en els arguments d'"Un Món Felç", "1984", "Fahrenheit 451", "2001", "Blade Runner", "Terminator", "Gattaca", "Matrix", "V de Vendetta", "Watchmen" i tantes altres obres culturals dels darrers temps?

Hem analitzat els principals temes comuns al gènere Ciberpunk i

hem fet un treball de recerca a les hemeroteques per esbrinar quants d'aquests trets característics de la ciència ficció distòpica s'han complert en la nostra història recent. A partir de notícies reals hem escrit l'argument d'una història que aquest cop transcorre fregant els límits que separen la realitat de la ficció. D'aquesta manera hem esquematitzat els principals tòpics de les ficcions distòpiques: l'Era Atòmica, l'Enemic Invisible, el Xip d'Identificació, el Soma, el Ciberespai, la Granja Humana, el Gran Germà, el Cos Màquina, la Realitat Oculta, la Intel·ligència Distòpica i la Resistència.

La primera fase, a desenvolupar

Distòpia 2010 és un homenatge a la Ciència Ficció, en general, i més concretament al Ciberpunk

durant la tardor del 2009, se centrà en la instal·lació d'un gran mural gràfic doble en una estació central de la xarxa de metro de Barcelona. Aquesta primera fase és concebuda com un nucli generador d'interès: servirà de convocatòria i promoció per a la segona, el 2010. Simultàniament, es col·locarà un plafó informatiu, fent al·lusió a l'obra exposada i invitant artistes gràfics, de qualsevol disciplina, a participar en el projecte amb les seves obres.

La segona fase, prevista per a la tardor del 2010, consistirà en l'exposició de 12 grans murals d'autors/es diferents a 12 estacions de metro, al voltant de la mateixa temàtica proposada. Les

Distòpia 2010: 1a Transmissió de la Resistència

200/L'ERA ATÒMICA

/La Gran Guerra va acabar com un sol destructor sobre Hiroshima i Nagasaki. Així va començar l'Era Atòmica, la humanitat sencera mirant el cel amb por, aterrida pel poder devastador de la seva pròpia tecnologia. El món va quedar aturat en una pau simulada durant 50 anys. Els països van unir-se en la Unió de les Nacions Unides i van proclamar els Drets Humans. Semblava que havíem assolit la utopia social que perseguíem: una revolució científica i tecnològica que portaria a la majoria la riquesa i la llibertat. Però en realitat, una presó invisible es construïa al voltant nostre: la il·lusió d'una veritat fabricada per enganyar les nostres consciències. A l'ombra, una força tenebrosa cimentava una nova forma de dominació social: el Nou Ordre Mundial.

/D'aquesta manera, mentre s'escenificava davant nostre el gran teatre de la Democràcia, es construïa secretament la Dictadura de les Corporacions. Moltes veus van oposar-se a aquesta nova dictadura cibernètica, moviments minoritaris i dispersos van denunciar els plans secrets dels invisibles nous amos del món. Però, per a la majoria, aquestes denúncies semblaven ridícules fàbules conspiratives: poca cosa més que un argument típic d'una novel·la o una pel·lícula de ciència ficció ciberpunk: una Distòpia imaginària. Però, i si en realitat no ens trobéssim tan lluny d'aquest malson?

/El món està sota sospita. Hi ha una realitat que els nostres sentits no aconsegueixen copsar amb nitidesa, una veritat que només la raó pot veure. Només el coneixement pot alliberar-nos de l'esclavitud dels sentits, només nosaltres podem desafiar les cadenes sense memòria de la ignorància.

/Aquest és un missatge pels qui encara sàpiguen escoltar. Si capteu aquesta transmissió, sou la Resistència.

2001/L'ENEMIC INVISIBLE

/L'any 2001, una ideologia política aconseguia escalar fins al govern de les principals potències econòmiques occidentals: la Neocon. L'11 de setembre, el món assistia en directe a la primera retransmissió televisiva d'un atemptat terrorista. L'eco de les guerres que no enteníem va començar a ressonar per les nostres ciutats, molt a prop. De sobte, tot va començar a canviar de pressa al nostre voltant, tan ràpid que no teníem temps de percebre els canvis. Acceptàvem cada cop més controls indiscriminats, sempre amb una resignació cívica. Els aeroports van esdevenir sales de detenció i escorcoll, els carrers van omplir-se de càmeres de vigilància, ens vam tornar desconfiats, escèptics, paranoics, renunciàvem a la llibertat, però ens semblava bé perquè ho fèiem sempre per un bé més gran: la seguretat. Avui, els qui exercim el dret a circular lliurement, som sotmesos a la humiliació de ser tractats com a criminals.

2002/EL XIP D'IDENTIFICACIÓ

/L'any 2002 la família Jacobs de Florida s'oferia voluntària del primer experiment d'implantació de xips subcutanis de radiofreqüència passiva. Aviat ja era obligatori per accedir a determinats clubs d'elit o a empreses de renom. El consumisme era el nostre taló d'Aquilles. Érem fanàtics seguidors del Déu del Crèdit i els seus àngels tecnològics, insaciabls devoradors d'artefactes inútils, compradors compulsius de plaers envasats i tota mena de sucedanis. Vivíem per treballar, treballàvem per comprar: No haguéssim acceptat un xip si ens hi haguessin obligat, per això ens el van vendre. Van alimentar la necessitat de tenir-lo, en telèfons i aparells de vídeo, en tota mena d'invents enverinats: van fer que nosaltres el demanéssim, van construir un parany per a la nostra vanitat. Un dia es va començar a parlar del Document Digital d'Identificació. Avui, tots tenim el nostre xip, som marcats com bestiar amb el nostre codi de barres.

2003/EL SOMA

/El 2003, l'organisme regulador dels medicaments als EUA declarava la Fluoxetina apte per a la població infantil. Ningú no va adonar-se de com s'implantava sobre les persones una nova forma de conductisme químic del comportament. Van aparèixer desenes de medicaments nous que tractaven un nombre cada cop més gran de trastorns de la personalitat: antidepressius, antipsicòtics, ansiolítics... Totes les conductes que comportaven una oposició o un qüestionament de l'ordre establert van transformar-se en malalties. Els genis i els temeraris van ser sotmesos a la disciplina química dels inhibidors moleculars: la gent pensava que ningú protestava perquè tot anava bé, però el cert era que eliminaven tota capacitat de crítica mitjançant les drogues més perverses mai ideades en els laboratoris. Avui, qualsevol forma de dissidència al Pensament Únic és perseguida com una malaltia mental.

2004/EL CIBERESPAI

/Les poderoses Corporacions s'adonaven de l'immens valor de la informació personal sobre milers de ciutadans que circulava per Internet i del que representava el control de tot aquell gran volum de dades digitals. A finals del 2003, naixia el primer món virtual, Segona Vida. El 2004, un estudiant de Harvard fundava el Llibre de Cares. Poc després, el cercador més important d'Internet entrava a cotitzar a borsa i esdevenia una de les empreses més influents. Començava a desplegar-se el Ciberespai, un oceà gegantí de dades binàries, una realitat virtual i paral·lela que s'anava tornant imprescindible com la realitat mateixa. Les Corporacions van estendre el seu poder sobre els navegants per transformar la xarxa en una veritable Teranyina Social. Avui les Corporacions controlen fins al més insignificant dels nostres gustos: les nostres debilitats i les nostres virtuts són vigilades, les nostres vides senceres són observades.

obres seran procedents d'una convocatòria oberta de projectes, com en totes les edicions anteriors, i Suburbe actuarà com a comissària i gestora, en col·laboració amb TMB, l'ICUB i la resta d'entitats que donen suport i cobertura al projecte.

Els espais d'intervenció del projecte Suburbe Transformant queden definits per dos trets característics: són espais públics i són espais en xarxa.

Xarxa de Metro: La Xarxa de Metro és l'àmbit central d'actuació de Suburbe Transformant. La in-

Suburbe Transformant com una activitat de caràcter anual al metro és l'únic festival d'art Underground especialitzat d'Europa

tervenció es realitzarà sobre murs de passadissos i andanes de les estacions de metro seleccionades, amb la reproducció de les obres gràfiques en gran format sobre un vinil específic.

Xarxes de Biblioteques: La distribució de la revista Propagant que edita Suburbe a través de la xarxa de biblioteques fa possible una excel·lent difusió del projecte Transformant fora de la xarxa de metro, enmig dels equipaments culturals de proximitat per excel·lència.

Xarxa d'Internet: Paral·lelament, es portarà a terme una cobertura audiovisual de tot el projecte a tra-

vés de la xarxa d'Internet, en una clara aposta per aquest mitjà de comunicació com a centralitzador absolut de tots els elements de difusió i promoció de l'experiència, amb la creació d'un portal web específic, www.distopia2010.com, que posteriorment servirà també com a llegat obert i memòria de l'activitat realitzada.

Xarxes Socials: El ràpid desenvolupament d'Internet com a malla global de comunicacions ha popularitzat les conegudes Xarxes Socials: punts de trobada i intercanvi virtual. Si Internet és com una gran xarxa de metro, metafòricament parlant, les xarxes socials venen a ser com una mena d'estacions centrals, sub-xarxes dins la xarxa global. És en aquest sentit que des de Suburbe concebem les xarxes socials com tants altres espais públics on intervenir artísticament i creativa, amb propostes agosarades que invitin a la reflexió sobre el nostre món contemporani des d'un esperit crític i amb uns objectius pedagògics i divulgatius.

2005/LA GRANJA HUMANA

/Els avenços en manipulació genètica van permetre a una Corporació obtenir la patent d'un nou tipus de llavor de blat de moro resistent als pesticides. Els anys posteriors, els cultius agrícoles genèticament modificats van multiplicar-se, van contaminar i acabar amb les variants naturals. En poc temps tota la producció agrícola del planeta era monopoli d'una única Corporació que posseïa la patent de la llavor original. El 2005, els membres de l'ONU debatien per primer cop sobre la clonació. Van començar a conviure amb formes de vida genèticament modificades, amb formes de reproducció asexual, amb la industrialització de la vida i la fredor esterilitzada dels laboratoris. Avui, el planeta sencer és una gran ciutat sobre els oceans, tot el que mengem ha estat fabricat, envasat, manipulat, tot el que queda de la natura és un record atrapat en reserves controlades, fins i tot nosaltres, som artificials.

2006/EL GRAN GERMA

/Les Corporacions van estendre les guerres: van alimentar els conflictes històrics entre pobles, el càstig i la venjança entre persones, odis antics que creïem oblidats, Cops d'Estat a mans de mercenaris sense escrúpols. Van arrossegar els pobles al caos per erigir-se com a garants de l'ordre i la pau. El 2006 el parlament nord-americà aprovava la Llei que permetia la institució d'una alternativa militar al sistema constitucional de justícia. Exèrcits privats van convertir-se en una policia mundial amb impunitat per arrestar i torturar qualsevol individu. Abu Graïb i Guantànamo van ser les més conegudes presons secretes, després van venir-ne més de les que no en tenim cap coneixement. Quan va començar, la majoria pensava que aquells empresonaments eren justificables. Avui la majoria temem que el nostre propi empresonament pugui ser justificat.

2007/EL COS MAQUINA

/Les guerres van deixar un rastre de desolació, milions de víctimes, morts, amputats, ferits. Una nova indústria va desenvolupar-se ràpidament. El 2007 el primer braç bionic va ser implantat al soldat nord-americà Juan Arredondo, ex-combatent a l'Iraq. Igual que abans amb la cirurgia estètica, els implants van popularitzar-se. La nanotecnologia va permetre el reemplaç cada cop més efectiu de parts del cos humà per pròtesis tecnològiques altament sofisticades. Van anar cedint les accions més quotidianes a la tecnologia. Semblava que era una manera d'alliberar-nos del treball, però en realitat era una forma de controlar les nostres accions.

/Els primers casos semblaven tan futuristes que apareixien a les seccions de notícies sorprenents de la televisió. Avui s'ha tornat extremadament difícil distingir el que separa el cos de la màquina en qualsevol activitat humana.

2008/LA REALITAT OCULTA

/Pensàvem que la publicitat servia per promocionar productes però la seva funció era crear perfils socials. Semblava el braç innocent d'un sistema de promoció de productes de consum, però era el més elaborat engranatge d'una maquinària de domini de masses. Així ens mantenien en una il·lusió d'abundància, la Hiperrealitat Consumista, mentre estenien sobre la terra l'esclavitud, la pobresa i la desolació. El 2007, 1.100 milions de persones eren pobres. El 2008, havien crescut fins als 1.400 milions. La misèria era imprescindible per a l'estratègia Neocon. Garantia el domini de les Corporacions, subministrava constantment nous esclaus a la seva roda d'especulació i benefici. Llavors va arribar la Crisi. La pobresa va començar a fer por a les classes mitjanes despreocupades d'occident.

/Avui, una minoria controla totalment els recursos i les riqueses del planeta. La Humanitat sencera és propietat de les Corporacions.

2009/LA INTEL·LIGÈNCIA DISTÒPICA

/2009: una persona que circula pel carrer és filmada cada 10 segons per una càmera de vigilància. Una persona percep de mitjana més 300 estímuls publicitaris per minut. La tecnologia s'ha instal·lat al nostre voltant, vivim en un simulacre del progrés. La informació és ja la més preuada font de poder. Les Corporacions ens han dut a aquest punt d'inflexió singular, amb grans progressos en Intel·ligència Artificial: és l'eina indispensable per a la imposició d'una nova era capital-tecnològica, d'un Nou Ordre Mundial. La IA detectarà amenaces i establirà mecanismes d'auto-perpetuació del sistema, serà una matriu omnipresent d'informació que convertirà la societat humana en un perfecte circuit integrat, mecànicament regulat.

/Pensàvem que el progrés era una inèrcia inevitable cap a la Utopia. Avui, sabem que també pot portar-nos a la més cruel i deshumanitzada Distòpia.

2010/LA RESISTÈNCIA

/Sempre ha existit la Resistència. Al principi, érem moviments contra canvis que vèiem perjudicials: lluitàvem per salvar la natura i les tradicions, per mantenir la dignitat de les persones o, senzillament, per sobreviure. Després vam dirigir la nostra lluita a les màquines, vam declarar la guerra a la tecnologia: la fèiem culpable de tots els nostres mals. Però aviat vam comprovar que era una lluita inútil. El nostre enemic no eren els instruments de la nostra opressió, sinó els qui controlaven les eines, els nostres opressors. El coneixement ens va unir contra el veritable enemic: les Corporacions. Som la darrera trinxera de la Utopia. No tenim color, ni nacionalitat, ni nom. Vivim en la ciutat subterrània, on no arriba la mirada del Gran Germà, on no penetra la narcòtica influència del Soma, on la memòria dels humans sobreviu a les fogueres dels fanatismes.

/Som ombres d'un món enecat per la seva pròpia llum, fantasmes de carn i xips en una realitat falsejada i virtual. Hem despertat i hem vist la veritat que se'ns havia ocultat. Ara som la mà negra i nocturna del sabotatge, el pensament rebel que inspira la desobediència, la veu que transporta la veritat que ens amaguen, els pirates de l'oceà de la informació. Som els perseguits, els bojós, els dissidents, els inconformistes, els radicals. El sistema està equivocacat. El món està ple de problemes fascinants que esperen ser resolts. No hi ha cap ordre rígid impertorbable, cap esquema definit per respectar: només una realitat que s'estén al davant i ens invita a participar. Aquest és un missatge pels qui encara sàpiguen escoltar. Si capteu aquesta transmissió, sou la Resistència.

Entrevista a en Quim Cornelles sobre la Fundació Pere Ardiaca

L'ESPURNA- L'activitat de la Fundació està augmentant, s'ha passat dels inicis dels Cafès dels Divendres a tenir un ventall molt obert d'activitats. Quins són els objectius de la Fundació en aquests moments i com pretén assolir-los?

La Fundació Pere Ardiaca és una entitat amb voluntat de transformació de la nostra societat, amb l'objectiu principal de reflexionar sobre la realitat que ens envolta i alhora desenvolupar projectes que ajudin a la seva comprensió i transformació.

En aquesta línia els cafès dels divendres són un element clau del projecte de la Fundació. Són un espai regular que permet articular, bastir un projecte, però també són un element que permet prendre el pols a la societat, escoltar el que fan les altres entitats, persones d'esquerres especialitzades en algun tema, etc.. Hem d'aprendre a escoltar, a vegades les respostes són fora, però tots i totes tenim sovint la mania de començar de

zero i pensar que el nostre procés i les nostres reflexions són úniques... Pensem que aquesta és la clau del projecte de la Fundació: ser capaç de crear unitat de la diversitat a partir de buscar els punts en comú, de connectar amb allò de viu a la societat que intenta- amb més o menys èxit- donar respostes d'esquerres. L'altra gran clau és el treball col·lectiu.

L'ESPURNA- Aleshores, la Fundació està creixent molt?

El projecte de la Fundació està consolidant-se, després d'un procés acumulatiu de cinc anys. Avui la Fundació Pere Ardiaca és reconeguda com a un espai sociopolític important de l'esquerra política i social d'aquest país, generadora d'iniciatives i centre de recursos important de les esquerres. A més, podem dir que som útils a l'organització social de l'esquerra en general i als i les comunistes en particular, a través de la divulgació i la reflexió. Moltes persones ho han entès així i s'han organitzat políticament a partir del seu con-

tacte amb la Fundació.

L'ESPURNA- Sobre quin ventall social s'està movent la Fundació?

La Fundació Pere Ardiaca pretén treballar per a l'articulació de l'esquerra social en la perspectiva del Front d'Esquerres en l'àmbit social i cultural. Volem, modestament, contribuir a allò de la unitat de les esquerres, la unitat dels treballadors i les treballadores i la unitat dels i les comunistes per crear una correlació de forces fa-

Cal donar un nou impuls a la democràcia de la mà d'un projecte que suposi una millora real de les condicions de vida i de les capacitats de decisió de la majoria

vorable a aturar i donar la volta al neoliberalisme.

L'ESPURNA- Un dels objectius de la Fundació és ajudar en l'aportació en els ideals marxistes i progressistes, com esteu treballant la qüestió de la crisi financera mundial?

Bé, la Fundació és un dels pocs

Quim Cornelles Fernández (Badalona, 1975) Educador Social, és Director de la Fundació Pere Ardiaca i membre del Consell de redacció de L'ESPURNA. Han passat cinc anys des de que es va decidir donar un nou impuls a la Fundació Pere Ardiaca, parlem amb ell sobre què ha significat aquesta experiència i quins són els nous reptes i projectes que es plantegen.

centres que ha reivindicat la vigència del pensament de Marx i Engels. Vull destacar el Seminari de Pensament de Marx i Engels, pel qual han passat més de 200 persones en aquests cinc anys, moltes d'elles quadres comunistes i de les altres esquerres d'aquest país. Arran de la crisi financera, s'han incrementat exponencialment les vendes de Marx. La gent busca respostes. De sobte, la teoria del valor treball i el capital fictici, passen a ser arguments

La Fundació pretén treballar per a l'articulació de l'esquerra social en la perspectiva del Front d'Esquerres en l'àmbit social i cultural

científics respectables i respectats. En aquest sentit, hem portat en els darrers temps alguns dels més grans economistes crítics a nivell mundial, com són en Samir Amin i en Michael Krätke. Podeu llegir-los a l'Espurna.

Per al 2010 tenim pensats diferents espais per analitzar l'actual fase del capitalisme. Farem activitats i jornades diverses per reflexionar com hem arribat aquí, en quin punt estem i com sortim amb més organització i més acció unitària.

L'ESPURNA- Perquè treballem pau i neoliberalisme com una mateixa línia d'actuació?

Cal conèixer les estratègies i causes de fons de la guerra per poder promocionar la pau i resistir les estratègies de guerra intrínsecament relacionades amb el capitalisme realment existent (recerca i dominació de mercats i

matèries primeres, mantenir a ratlla els competidors, destruir actiu sobrant i participar en el negoci de la reconstrucció...), així com per no acabar -com voldrien la majoria dels mitjans convencionals- ballant al so dels qui produeixen les guerres amb pretextos "humanitaris", "contra el terrorisme", o "per la llibertat".

Abordem com a tema de caire estratègic i central la relació entre la guerra i l'estratègia neoliberal d'acumulació del capitalisme financer consistent a polaritzar a través de l'exclusió i la pressió a la baixa dels salaris, apropiant-se parasitàriament d'actius públics (transports, serveis educatius, sanitaris, aigua, xarxa elèctrica, xarxes industrials dels països centrals i de la perifèria...) i en l'especulació financera sense límits. D'altra banda, continuem una línia transversal de la Fundació: la de la lluita i educació per la pau, que s'ha concretat anteriorment en l'elaboració i difusió del còmic No a la Guerra, un material dirigit a joves per reflexionar sobre les causes de les guerres i el moviment per la pau, així com la jornada i recull Catalunya x Palestina per aglutinar desenes d'organitzacions i personalitats de diversos àmbits del nostre país per denunciar els 40 anys d'ocupació de Gaza i Cisjordània, i denunciar l'apartheid que pateix el poble palestí, enguany a més hem participat en la campanya Armes sota control, amb les jornades: Cap arma més per a la guerra. Cap arma més per a Israel. També hem analitzat els Nous escenaris de guerra al món, quin és el paper de l'esquerra europea en la construcció de la pau i quina és la responsabilitat de les grans potències en els conflictes regionals, totes les reflexions i conclusions les podreu llegir en breu en aquesta mateixa revista.

Volem participar a ampliar la visió d'un cert moviment pacifista -que en l'extrem pot arribar a ser naïf- que posa l'accent en els mitjans i mecanismes de solució pacífica de conflictes, per una banda, i en l'educació per la pau, per l'altra, com a remeis contra la violència i la guerra. Nosaltres, des de la Fundació, donem suport a aquest treball d'educació per la pau i de recerca de fórmules per donar sortides pacífiques als conflictes però, al mateix temps, pensem que no podem abandonar la crítica de fons, radical al sistema capitalista -a l'actual capitalisme mundialitzat neoliberal- com a generador de violència estructural. És aquesta arrel la que cal- en darrer terme-

La voluntat del projecte de la Fundació és ser capaç de crear unitat de la diversitat a partir de buscar els punts en comú

descartar, si ens prenem seriosament la lluita per la pau.

L'ESPURNA - Quines conclusions destacaries d'aquestes últimes jornades que comentaves?

Ens podríem quedar, entre d'altres, amb el fet que estem en una cruïlla entre la conformació d'un món multicèntric i - arran de la crisi del capitalisme financer i la possible divergència de camins de desenvolupament- multipolar, o una resistència dels vells centres capitalistes (en especial els EUA i Europa), que hauria de ser un camí de guerra permanent per mantenir la dominació. El món multicèntric té el perill d'agudització de conflictes interimperialistes, però com ja hem dit, només un desenvolupa-

ment no capitalista pot erradicar la guerra.

L'ESPURNA -També esteu treballant temes de participació i democràcia. Ens ho podries explicar una mica?

Sí, hem anat impulsant la reflexió en aquest sentit. Amb excessiva assiduitat es parla de democràcia com una cosa lligada a l'economia de mercat i al capitalisme. La veritat és que són tres elements no consubstancials. També es parla de participació merament com a tècnica de legitimació de decisions.

Segons el que hem discutit la democràcia política, social i econòmica passa per la superació del capitalisme. Democràcia i capitalisme no només no són consubstancials, sinó que són contradiccions. Quanta democràcia és capaç de suportar el capitalisme?

Cal impulsar un projecte democràtic que trascendeixi la crisi que, a parer nostre, pateix la tradició democràtica que es va originar com a alternativa al feixisme a l'Europa Occidental (ja que democràcia no és una cosa abstracta sinó el resultat concret

La gran clau és treball col·lectiu

d'una correlació de forces determinada). Aquesta és l'única opció per a les esquerres de recuperar la iniciativa política, ja que: a) la democràcia tal i com la coneixem, la cultura democràtica antifeixista que acompanya la constitució de democràcies amb dimensió social a l'Europa occidental després de la II Guerra Mundial,

i que és expressió d'un pacte de classes per superar les greus convulsions a què havia abocat el capitalisme liberal, s'ha vist erosionada (i ha entrat en crisi) d'ençà de l'ofensiva neoliberal des de finals dels 70. b) Aquest neoliberalisme se suportava en la promesa de donar més llibertat i capacitat d'autodeterminació als individus. L'efecte no obstant del neoliberalisme aplicat ha suposat certament millors condicions de vida per a una minoria però pitjors condicions de vida per a les majories a nivell nacional i internacional. c) En els darrers temps es dóna un total descrèdit de les elits econòmiques, polítiques i intel·lectuals i l'enfonsament espectacular del neoliberalisme al seu propi lloc d'origen (els EUA i el Regne Unit), de la mà de la profunda crisi financera internacional. d) Cal donar un nou impuls a la democràcia de la mà d'un projecte que suposi una millora real de les condicions de

vida i de les capacitats de decisió de la majoria. La bandera per revitalitzar i aprofundir la democràcia és la reivindicació d'allò públic, que és alhora la base que pot permetre la cobertura suficient per a la llibertat i l'espai on es pot desenvolupar la presa

No podem abandonar la crítica de fons, radical, al sistema capitalista com a generador de violència estructural

democràtica de decisions per a la majoria del poble.

L'ESPURNA – Quins altres àmbits i projectes esteu treballant?

Estem fent una tasca molt important de recuperació de la memòria històrica de la classe

treballadora del nostre país, i especialment de les dones, i ho fem tant des de la investigació com des de la difusió, com els projectes sobre la Lina Odena, la Neus Català, la Soledad Real o el del mateix Pere Ardiaca. L'Escola Permanent sobre Perspectiva de Gènere, l'Escola Permanent sobre Immigració i el Seminari Permanent sobre Perspectiva de Gènere són també activitat regular de la Fundació, es realitzen dos cops l'any cadascuna, i ens permeten analitzar i aprofundir sobre cadascun d'aquests temes a més de relacionar-nos amb les diferents entitats socials que hi participen. Estem treballant en xarxa amb moltíssimes organitzacions, plataformes i entitats tant a nivell nacional, com estatal i internacional, el que està donant resultats molt profitosos.

Estem impulsant a més noves Àrees de Treball, actualment tenim en funcionament l'Àrea de la Dona, l'Àrea d'Història i l'Àrea de Cultura a més d'un Grup de Treball sobre Immigració i un altre Grup de Treball

La bandera per revitalitzar i aprofundir la democràcia és la reivindicació d'allò públic

sobre Ciència. Estem dissenyant nous projectes, cursos, jornades, treballs de recerca, iniciatives culturals, suport a documentals, etc. Donem suport, col·laborem i participem també en projectes socials tan engrescadors i potents

com la revista L'ESPURNA, Suburbe, l'Associació Cultural Roig o la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya (UPEC) que és un espai de confluència de l'esquerra social i política que vol contribuir al desenvolupament d'una cultura democràtica i d'esquerres, entre moltes d'altres. Volem contribuir a l'anàlisi de polítiques aplicades, des d'una perspectiva estratègica d'esquerres com la Roigesfera, DEMPEUS per la Salut Pública, els diferents moviments de solidaritat internacionalista o la Revista Sin Permiso. Per últim, m'agradaria fer una crida a la ciutadania conscient a organitzar-se allà on ho consideri més útil i lluitar pels seus drets per ser partícip del procés de transformació, les portes de la Fundació sempre romanen obertes.

Demaneu-lo a
la vostra llibreria,

O a fpereardiaca@fpereardiaca.org

edita:

DEBARRIS
www.debarris.com

amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

LIBERTAT
IGUALTAT
SOLIDARITAT
FRATERNITAT

**FUNDACIÓ
PERE ARDIACA**
www.fpereardiaca.org

La Roigesfera, la blocosfera roja catalana

Blocs i Mitjans “En informàtica, un bloc (també blog -força usat- o bitàcola , de l’anglès blog, truncació de weblog: diari web) és un diari interactiu personal (dip) a Internet. Un bloc està dissenyat per a què, com a un diari, cada article tingui data de publicació, de tal forma que la persona que escriu (blocaire o bloguista) i les que llegeixen poden seguir un camí de tot el que s’ha publicat i editat. En cada missatge o article d’un bloc els lectors i les lectores poden escriure comentaris (si la persona ho permet) i aquesta, al

seu torn, donar-los resposta. Cada bloc té el seu propi tema i n’hi ha de tipus personal, econòmic, periodístic, tecnològic, educatiu, polític, etc.

Hi ha nombroses eines de manteniment de blocs que permeten, sense necessitat d’alts coneixements tècnics, publicar informació diversa a Internet”. Viquipèdia La popularització dels blocs personals a Internet ha fet possible la revolució transformadora dels mitjans de comunicació de masses com a conseqüència dels importants progressos de les tecnologies de la informació. Aquest ha estat un procés revolucionari en el sentit literal de la paraula, de canvi ràpid i profund, que ha fet entrar en crisi el model tradicional dels mitjans corporatius. Fins ara, la informació era monopoli dels grans grups de premsa i els canals de distribució eren exclusivament unidireccionals. El desplegament d’Internet ha permès que qualsevol persona amb uns coneixements mínims

d’informàtica pugui disposar d’un mitjà de comunicació obert i accessible a qualsevol lector o lectora potencial. De la mateixa manera, serveis com el Youtube o el Flickr, han fet una tasca similar en facilitar la publicació de vídeos i fotografies respectivament. Sentim a parlar d’aquest procés de transformació i apareixen termes

La popularització dels blocs personals ha fet possible la revolució dels mitjans de comunicació de masses

grandiloqüents com Web 2.0, Periodisme ciutadà, Periodisme 3.0, Democratització dels Mitjans...

El que és indubtable es que la informació es mou, cada vegada més ràpida, en la mateixa proporció que la xarxa d’Internet creix i es consolida com a una eina quotidiana. Enlloc de l’antic model, assistim a l’explosió desordenada i caòtica de milers de nous

Roigesfera és un univers de blocs de persones que es defineixen “roges”. Podem accedir-hi al lloc d’internet www.roigesfera.org. Patricia Da Silva ens fa un valoració de l’experiència.

canals de comunicació que ens envolten d'informació immediata, llunyana i propera, i a més, ens permeten interactuar amb el nostre entorn. Des d'un punt de vista polític, per a l'esquerra, aquesta és una magnífica oportunitat per la feblesa que mostra la immensa maquinària propagandística que el sistema capitalista ha construït al llarg dels anys. Les anàlisis sobre la situació actual dels mitjans de comunicació coincideixen en assenyalar una pèrdua important

Fins ara, la informació era monopoli dels grans grups de premsa

de confiança generalitzada de la ciutadania, cap a les formes de premsa tradicional. Més enllà de la irrupció d'Internet, hi ha un altre factor important a tenir en consideració: la constatació, cada vegada més estesa i popular, que tots els mitjans de comunicació responen a uns interessos econòmics explicitats en el seu finançament, mitjançant la publicitat, i que al darrera de qualsevol premsa hi ha sempre, en darrer terme, interessos polítics amagats. Les evidents relacions comercials entre els mitjans de comunicació i els grans grups econòmics que els sostenen són el límit de qualsevol professionalitat i això posa en dubte la mateixa essència del periodisme.

Al cap i a la fi, el periodisme, com tantes altres dignes professions, és una disciplina subjectiva, on l'objectivitat és, en el millor dels casos, una fita professional inassolible, una quimera, un ideal, un horitzó; quan no senzillament un pretext. Si partim de la premissa que

qualsevol persona té dret a accedir a la informació, a comunicar-la i a crear-la, aquesta informació no és ni pot ser patrimoni de cap gremi, corporació o estat, i per aquest motiu, l'activitat informativa no pot estar reglamentada per cap àmbit acadèmic o institució política. La informació és un dret fonamental de les persones que exercim, molt sovint, de manera inconscient. Al mateix temps, la informació és una eina fonamental del poder, és en realitat el poder mateix. Un poder que pot servir tan per sotmetre com per alliberar, un poder que pot ser utilitzat per dividir o per organitzar, un poder en definitiva que qualsevol projecte polític ha de prendre en consideració per poder avançar.

Les característiques del nou escenari dels mitjans de comunicació, arran d'aquesta transformació, són extremadament complexes, en constant i vertiginosa evolució. Els grans grups de premsa es troben en un procés imparable de diversificació i especialització de canals informatius cada

vegada més concrets i dirigits a públics més minoritaris i específics. Assistim al desplegament de nous tipus de projectes empresa-

rials on els continguts són creats i proporcionats pels mateixos usuaris/es. D'aquesta manera es va desdibuixant l'antiga marca que separava la creació activa de continguts del seu consum passiu. Així mateix, l'enorme ventall de mitjans de comunicació obliga a tenir una actitud més crítica pel que fa a les fonts. La informació obtinguda dels blocs personals del professorat universitari, d'un col·lectiu ciutadà o, fins i tot, d'una persona aficionada a qualse-

La informació és una eina fonamental del poder, és en realitat el poder mateix

vol tema, pot ser sovint molt més precisa i verídica que la que poden proporcionar els grans mitjans de premsa tradicional, darrera dels quals s'amaguen interessos ocults de grans grups empresarials. De la mateixa manera, en assumir la subjectivitat de qualsevol informació, tendeix també a tornar-se més fina la frontera que separa la informació de l'opinió, en la interpretació que fem els receptors de qualsevol notícia. La Roigesfera "Una blocosfera o blogosfera, també coneguda com a univers de blocs, és la comunitat o xarxa social d'un grup de blocs i els seus blocaires. Essencialment és un espai on es poden trobar aplegades les darreres notícies d'una sèrie de blocs agrupats per criteris temàtics o territorials". Viquipèdia És en aquest context, que els blocs s'han convertit en formidables eines de comunicació, que sorgeix La Roigesfera. La data exacta d'inici del projecte es remunta a l'11 de setembre del 2007, quan un grup de persones format per periodistes, programadors/es web, blocaires, professionals i estudiants de

comunicació, vam decidir tirar endavant una nova proposta en l'àmbit dels mitjans de comunicació a Internet. El primer pas va ser la creació d'una blocosfera que agrupés la tasca dispersa que molts de nosaltres ja portàvem a terme des dels nostres blocs personals. La Roigesfera es constitueix com a una nova iniciativa conjunta per agrupar en un mateix portal

La informació dels-blocs personals pot ser molt més precisa i verídica que la que poden proporcionar els grans mitjans

continguts de la blocosfera roja catalana i contribuir a la creació d'un espai de debat i intercanvi d'experiències per a l'esquerra transformadora i progressista.

Aquest projecte va ser possible gràcies a la divulgació del fenomen bloc i a la popularització de les tècniques de subscripció de titulars, RSS, Atom o RDF, entre d'altres. El RSS (Really Simple

Syndication), també conegut com a RDF o ATOM, és un nou canal de distribució de notícies que facilita l'accés a les darreres notícies d'una pàgina web. Gràcies a aquesta tecnologia, els usuaris i les usuàries poden rebre i organitzar els nous titulars d'un determinat espai digital en el mateix moment en què es publiquen. Les blocosferes s'han convertit en fenòmens de masses en els darrers anys, especialitzades per criteris temàtics o agrupades per blocs des d'un punt de vista territorial, sobretot en l'àmbit local, resulten imprescindibles avui dia. Així mateix, molts partits polítics han creat les seves pròpies blocosferes. Potser com a conseqüència de la diversitat que existia en el mateix equip de treball, vam apostar per fer una blocosfera oberta i pluripartidista. El projecte es va definir com el portal web de la blocosfera roja catalana, i en ell s'hi apleguen totes aquelles persones que se senten identificades amb aquesta definició, a més de moviments socials i agències alternatives de notícies que vam considerar oportunes.

Actualment, la Roigesfera es nodreix de la informació procedent

dels centenars de blocs individuals i col·lectius que s'han afegit al nostre directori i en aquest sentit treballa com un lector de titulars que enllaça els articles més recents publicats en els diversos blocs. Per altra banda, també vam decidir fer alguna cosa més que un simple portal agregador de notícies de blocs, preteníem que la Roigesfera edités material propi i lluités per consolidar un equip de treball i una estratègia. La Roigesfera es troba estructurada en quatre columnes. La primera columna la construeix la Redacció que ordena la informació per criteris temàtics d'actualitat. Cada recopilació sobre un tema està formada per una introducció que desenvolupa la Redacció, els enllaços sobre aquest mateix tema a les pàgines webs de les i els blocs integrants de la Roigesfera, i d'altres enllaços que trobem interessants per a ser destacats. La segona columna, anomenada Últims Articles, mostra els darrers articles publicats pels blocs afegits a la Roigesfera de manera totalment automàtica, el que garanteix la

La Roigesfera actual aplega blocs de militants de molt diverses organitzacions polítiques i sindicals així com fundacions, associacions, col·lectius de joves.

ràpida informació dels lectors i les lectores. La tercera columna, els Articles Seleccionats, està dividida per seccions, que són:

- Destacats - que són els articles que pensem que s'han de tornar a destacar a posteriori de la seva publicació

•Últims - els darrers articles publicats

•Catalunya - articles que ja han sortit publicats però que pensem que cal destacar relacionats o que afecten Catalunya

•Món - articles que ja han sortit publicats però que pensem que cal destacar relacionats amb la resta del territori

•Moviments Socials - tots els articles que publiquen les pàgines webs llistades de moviments socials

•Mitjans Alternatius - tots els articles que publiquen les pàgines webs llistades de mitjans alternatius

•Roigesfera a Twitter - micro-blogging

L'actualització dels Moviments Socials i els Mitjans Alternatius, és automàtica i immediata. La resta

de seccions són actualitzades per la Redacció de la Roigesfera diàriament per tal de garantir que articles essencials no passin desapercibuts per a ningú. Després de dos anys en marxa, la valoració dels resultats

La Roigesfera és una iniciativa conjunta per agrupar en un mateix portal continguts de la blocosfera roja catalana

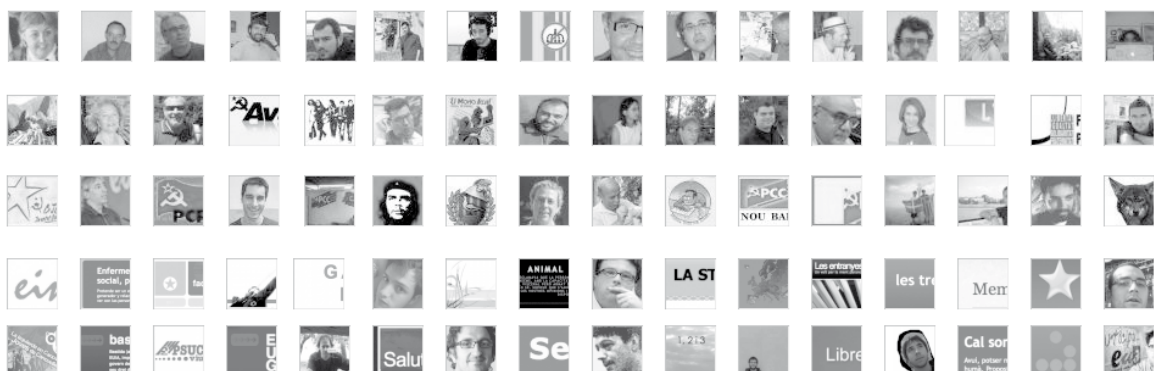
no pot ser més que satisfactòria. Sense cap mena de difusió ni promoció activa, hem passat d'una desena de blocs a un centenar. La Roigesfera actual aplega blocs de militants de molt diverses organitzacions polítiques: ICV, EUiA, PCC, PCPC, PSUC-Viu, Maulets, CUP, PSC, CCOO, UGT, CGT, així com fundacions, associacions,

col·lectius de joves i persones independents. Un miler de lectors habituals, un 33% de nous usuaris i una mitjana de 6:39 minuts de lectura per visita són uns excel·lents resultats a considerar. Tot i així, la nostra estratègia de futur continua per seguir vertebrant nous canals de difusió de la informació, estables i suficientment dinàmics com per disposar d'una veritable alternativa a nivell informatiu d'abast nacional, que no només organitzin continguts ja existents, sinó que, a més, en creïn de nous. Amb la conjuntura social i econòmica que constitueix el moment actual, és més necessari que mai poder arribar a la font de la notícia, o el que és encara més important, ser la pròpia font d'informació. En aquest sentit, no perdem de vista la consciència de formar part d'un projecte col·lectiu, amb voluntat de servei, i d'utilitat per sobre de qualsevol instrumentalització o de la necessitat de reconeixement dels mèrits propis.

Directori de Blocs

95 blocs llistats

Crònica de les Jornades Sin Permiso 2009 a Madrid

Fa poques setmanes va celebrar-se a la Casa Amèrica de Madrid la segona trobada internacional del consell editorial de Sin Permiso. La reunió va prendre la forma d'unes jornades obertes al públic, sota el títol "Crisi i alternatives des de l'esquerra a Europa i a l'Amèrica Llatina". La fundació Socialismo sin Fronteras va co-organitzar l'esdeveniment, que es va convertir en un punt de trobada d'intel·lectuals i activistes compromesos amb l'esquerra.

La primera sessió de treball va girar al voltant de l'actual crisi econòmica, i de les expectatives que obre el seu desenvolupament. En Michael Krätke va ser l'encarregat d'obrir el foc, amb una breu ponència dedicada a destacar l'envergadura colossal de la crisi que estem vivint. Actualment hi ha més de 1.000 milions de persones passant fam, i simultàniament als països rics s'està produint un col·lapse conjunt del sistema financer i del productiu. El comerç internacional ha invertit la seva tendència al creixement iniciada després de la Segona

Guerra Mundial i, mentrestant, els problemes energètics i ecològics amenacen la pròpia supervivència de la humanitat. Amb un to ambigu, en Krätke afirmava que una situació cataclísmica d'aquesta

magnitud només es viu una vegada a la vida, insinuant que la crisi pot ser vista com a una oportunitat per a les lluites anti-capitalistes.

A continuació va prendre el relleu l'Alejandro Nadal, un altre economista habitual en els but-

lletins de Sin Permiso. La seva reflexió va girar a l'entorn de la teoria econòmica neoclàssica, i de la seva penetració en el sentit comú de bona part de l'esquerra. Contràriament al que molta gent pensa, va dir, no hi ha cap mecanisme automàtic que generi els preus, els salaris o els tipus d'interès. Totes aquestes determinacions corresponen a decisions polítiques i a relacions de poder. La idea que les persones reben allò que mereixen d'acord amb la seva participació en el procés productiu ha de ser desterrada de la saviesa popular. I per a aquesta tasca es fa necessària la consolidació de nous paradigmes econòmics, així com de projectes que superin també el socialisme d'Estat. En la seva intervenció, en Nadal va advocar per un pensament crític i lliure de dogmatismes, que no menystinguï la força del discurs econòmic imperant.

Les sessions del dissabte van estar dedicades a la conjuntura de l'Amèrica Llatina i la de la Unió Europea. En la primera,

en Carlos Abel Suárez i en Guillermo Almeyra van traçar un panorama ambivalent de la realitat llatinoamericana. Entre altres punts es va parlar dels processos d'integració econòmica regional i de la iniciativa del Banco del Sur, així com de la necessària oposició a la instauració de noves bases militars nord-americanes. Entre els presents hi va haver mostres tant d'entusiasme com d'un cert escepticisme en relació a alguns dels processos polítics que viu la regió. L'Almeyra va lamentar que les polítiques veneçolanes o les bolivianes es basin en un model econòmic extractivista que té moltes limitacions. En Suárez va afirmar que a Xile, 20 anys després del final del pinochetisme, els nivells de desigualtat són superiors als d'aquell període.

A la tarda, en Gerardo Pisarello va obrir la sessió dedicada a la Unió Europea fent un breu repàs de la història de l'ideal europeu entre l'esquerra. L'europèisme com a

un pas cap a l'internacionalisme, va lamentar, ha degenerat en un procés que no té res a veure amb la solidaritat entre els pobles. Fent

referència als principals tractats de la unió, en Pisarello va mostrar com el procés de construcció europea s'ha orientat fonamentalment a satisfer les necessitats del gran capital. Tots els participants a la sessió van coincidir a reclamar el

control públic de l'economia, amb mesures com la democratització de les empreses i l'oposició a l'autonomia del banc central.

La jornada va concloure amb una taula rodona en la que van confluïr molts dels temes tractats en les sessions anteriors. Primer va haver-hi una encesa defensa de la veritat i la raó com a valors bàsics i irrenunciables de l'esquerra a càrrec d'en Daniel Raventós. En Jean Bricmont per la seva banda va oferir una interpretació de la història europea que animava a no conformar-se amb models del passat. Finalment, l'Antoni Domènech va concloure les jornades fent un petit sumari de les idees que s'hi havien desgranat. Per acabar, i amb un to sarcàstic i bromista, va desaconsellar la lectura d'autors post-moderns.

Totes les ponències van ser seguides de torns oberts de paraules. Entre d'altres, van intervenir en Xose Manuel Veiras, Juan Trías, Conrado Beluche i David Casasses.

Roig, espai de reflexió i creació transformadora

Potser el nom soni grandiloqüent i un xic pretensions, però intentem analitzar, ni que sigui per sobre, les idees força que configuren la base d'aquest nou i engrescador projecte que una colla de dones i homes d'esquerres i amb clars anhels culturals, volem arrencar. ROIG és el nostre color, el color que ens defineix i ens empenya a no restar impassibles davant la realitat d'un món ni tan pacífic, ni solidari, ni just, ni ecològic, ni humà, com voldríem. Per altra banda el roig representa la sang i la vida, el foc i el desenvolupament de la humanitat, roig és el petó i el somni.

ESPAI, a tota activitat li cal un lloc on poder-se desenvolupar i no ens referim només a un local per fer-hi debats, sopars, exposicions, tallers, actuacions, etc., sinó també a un espai mental, a una predisposició creativa que es nodreix del debat en comú, i que serveix per entendre millor la realitat en

la que vivim i que, sense oblidar d'on venim, ens situï en millors condicions per participar en la construcció del futur.

REFLEXIÓ I CREACIÓ, dues paraules quasi indestruïbles; la primera ens fa veure el perquè de la realitat, la segona és la seva conseqüència; davant d'una realitat analitzada i debatuda cal prendre partit, la creació podríem dir que és la materialització d'una reflexió.

TRANSFORMADORA, ja se sap que l'energia no es destrueix, si no que tan sols es transforma, d'aquesta mateixa manera la nostra energia no pot ser estàtica o merament contemplativa, cal que sigui activa i per tant transformadora, una energia rebel i engrescadora, una energia constructiva i somiadora, una energia que sumi i no exclougui, una energia que serveixi doncs per canviar el món. Aquesta és la quimèrica potser, però de ben segur engrescada tasca que la gent de ROIG ens disposem a engegar

Què és ROIG?

Un col·lectiu de persones amb manifestes ànsies de transformació de la nostra societat, que ens

associem per tal de reflexionar sobre la realitat que ens envolta i alhora desenvolupar projectes que ajudin a la seva comprensió i transformació.

Qui fa ROIG?

Tu, jo, un grup de debats, un col·lectiu poètic, algú amb el verí del teatre, gent creadora, la veïna del costat, o tothom qui vulgui i estigui engrescat per participar en un projecte que segur no canviarà el món, però que hi pot ajudar, ni que sigui una mica. Ja se sap, moltes miques fan un molt.

Què farà ROIG?

Farà el que la gent i els col·lectius que l'integrem decidim, per això només ens caldran idees i caps i mans per desenvolupar-les. Pots venir amb la teva pròpia proposta, adherir-te a la d'un altre o fusionar-les en una de nova. ROIG serà un punt de reflexió i treball, i alhora un aparador per donar a conèixer aquestes feines. Així doncs, podrem fer: exposicions, debats, sopars, actuacions, tallers, xerrades, visites, cursos,... i tot allò que se'ns vagi acudint.

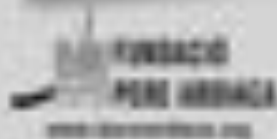
Com contactar amb ROIG?

Per tal de poder conèixer de més a prop el nostre/teu projecte ens pots trobar a: associacioculturalroig@hotmail.com

Pere Ardiaca

Materials per a una biografia

**Demaneu-lo a
la vostra llibreria**

O a: pereardiaca@pereardiaca.org

Un novel·lista de casa

A vegades el bosc no ens deixa veure l'arbre. Una gran massa verda, un ésser col·lectiu ens impedeix gaudir de les individualitats. I les tenim aquí a prop. No ens cal buscar-les fora. Però ja sabem, el món editorial és un altre bosc.

Ara, després de l'aprovació de la Llei de la Memòria Històrica, la casualitat et fa coneixedor d'alguns esforços realitzats en temps anteriors que, utilitzant la ficció, denunciaven una realitat amagada. En aquest cas no era altra que la brutal repressió feixista, els dies immediats al 18 de juliol, a les terres navarreses i en concret a Estella. Hi ha una novel·la curta que ens mostra un d'aquells casos que no quedarien recollits directament en la nova llei: el tipus de vida al que es van veure condemnades "de forma col·lateral" –com agrada dir ara– algunes persones. La novel·la: "Del rencor y la memoria"

(2005) i l'autor: Juan Retana (Estella, 1961), resident a Sabadell.

Però ara vull centrar l'atenció en una obra seva més recent: "Gentes de otro lugar" (2009). Ambdues guanyadores del Premi de novel·la curta "Cristóbal Zaragoza" que atorga l'Ajuntament de la Vila Joiosa (Alacant).

COM UNA NOVEL·LA NEGRA

Les novel·les d'en Juan Retana contemplen molts dels ingredients del conte. Els capítols són molt curts, cosa que facilita la lectura, i delimiten l'espai d'un protagonista coral compostat d'un seguit de protagonistes individuals. Una estructura concèntrica, permet seguir els diferents temps del relat cap a un desenllaç que s'anuncia des de l'aparició en el primer moment d'un personatge que es manté en un segon pla, molt prudent: la pluja.

Som a Sabadell (1962) i trobem un mosaic de personatges contraposats: els de la burgesia catalana del tèxtil, sobretot, i la banca d'una banda. Aquests últims amb els ulls fixats en l'operació especulativa que pot representar el creixement de la ciutat. "Habría que calcular la demanda potencial de vivienda en la ciudad". D'altra banda els nouvinguts. Personatges que amb grans sacrificis i esforços s'han anat forjant una nova vida a la terra d'acolliment, aquells que han pogut travessar tots els filtres. I, si no, repetint un altre cop, precedent dels actuals subsaharians.

"Els altres catalans", en l'encert del Paco Candel.

La tensió 'in crescendo' es viu en diferents escenaris que van quedant emmarcats per la descripció de l'orografia hídrica dels diferents corrents d'aigua –reals o potencials– de la zona (la Mola, la riera de las Arenas, el riu Tort, la conca del riu Ripoll) que l'autor coneix perfectament.

L'autor, com un divertimento, desdramatitza el relat amb l'elecció dels noms d'alguns personatges: Cristina Almeida, Julio Médem, Pérez Llorca, Julián Delgado,...

Mentre, la tensió i l'angoixa, a imatge d'una novel·la negra, caminen a la recerca del culpable. Un culpable en el que es viu la paradoxa que encara no ha comès cap delictes. Un delictes que, al final, com la imatge medieval de la mort que iguala, ha afectat pobres i rics. Però la imatge és enganyosa perquè mentre que els pobres han pagat amb la seva vida o els més afortunats amb el seu lloc de treball, els rics sempre podran tornar a aixecar les edificacions malmeses, reiniciar els seus negocis o, com el personatge arquetípic del periodista vividor, tornar a la partida de pòquer –com si res no hagués succeït–.

El volum de la tragèdia es va coneixent. Les emissores de ràdio criden a la solidaritat. La ficció convergeix amb la realitat d'unes xifres esfereïdores. Només a Sabadell, 30 morts, 200 ferits i 23 desapareguts.

Demaneu-los a
la vostra llibreria,

o a www.fundacioardiaca.org

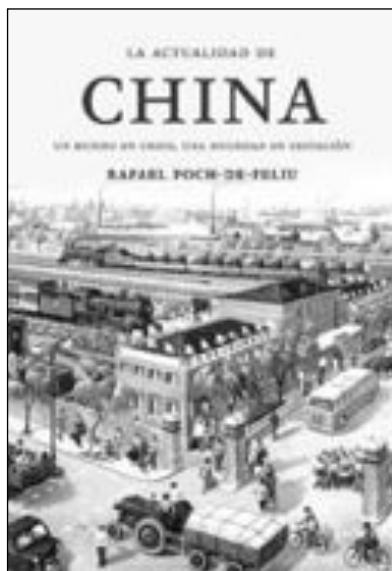
FUNDACIÓ
PERE ARDIACA

La actualidad de China. Un mundo en crisis, una sociedad en gestación de Rafael Poch de Feliu

La Xina conté tots els problemes de la humanitat. Les solucions que doni la Xina als grans problemes que té plantejats seran, en gran mesura, el que prefiguraran quines solucions donarà la humanitat a aquests problemes. Amb aquesta tesi central comença un viatge per una gegantina Xina en plena transformació i els seus contrastos: les continuïtats i discontinuïtats en la història xinesa, el caràcter del "sistema xinès", les desigualtats i erosions mediambientals, l'explotació laboral i la situació dels treballadors immigrants, la qüestió del camp i les ciutats, la qüestió de les nacionalistats (en especial tibetana i uigur), la política exterior xinesa i les seves relacions de veïnatge amb altres països.

Parlem de la publicació d'en Rafael Poch de Feliu, corresponsal de La Vanguardia a la Xina des d'agost del 2002 fins al novembre del 2008, *La actualidad de China. Un mundo en crisis, una sociedad en gestación* (2009), un llibre editat per Crítica on recull la seva experiència i reflexions

en aquell gran país. Els que el seguim a la premsa diària, ara com a corresponsal a Berlín, sabem bé el que això significa: una bona feina periodística que

no sovinteja basada en una perspectiva històrica i intel·lectual amplíssima i en un treball periodístic de camp, que li permet fugir dels tòpics i certes del saber convencional que reforcen la majoria d'informants i la totalitat d'agències de premsa quan

han de dir alguna cosa del món asiàtic i, en concret, de la Xina.

L'extarordinari és la complexitat i ambivalència de cadascun dels assumptes tractats, esmentats més amunt. Cal remetre el lector a l'exploració directa del text. Per animar-lo a emprendre aquesta tasca, hi ha alguns elements que m'atreveixo a destacar d'aquest llibre:

-Una perspectiva no eurocèntrica ni colonial. Una crítica a l'orientalisme dels intel·lectuals occidentals, que és extensible als diplomàtics i periodistes que se les veuen amb els temes xinesos. D'una banda, la projecció de les dèries occidentals en realitats alienes, en lloc d'entendre les coses en el seu context, i de l'altra tota una dinàmica que fa que els mateixos que a casa són premiats per la seva docilitat amb el poder quan parlen de països com la Xina siguin reconeguts per l'hipercriticisme i el reforçament de prejudicis.

-Un abordatge polièdric i complex dels problemes. L'important no

són les definicions esquemàtiques sinó la comprensió de realitats complexes. Això val per enfrontar-se a diverses qüestions plenes de paradoxes: l'explotació laboral a la Xina, que és ben certa, tant com la gran reforma laboral de l'any passat o l'articulació d'un moviment obrer independent. El caràcter autoritari d'una Xina que és alhora un gran banc de proves on l'Estat es reconeix imperfecte i assaja valentes reformes- com el sufragi universal a les ciutats petites i mitjanes en el terreny polític- i la societat civil en construcció dóna signes d'una enorme vitalitat. L'existència d'uns grans desequilibris socials, ambientals i territorials, en especial entre el camp i la ciutat, paral·lela al llançament de la política de construcció d'"un nou camp socialista" acompanyat d'inversions considerables per millorar la vida al camp i impulsar noves pautes de desenvolupament, des de la consciència que els desequilibris provocats pel creixement no són

sostenibles a mig termini. La dependència en el procés de globalització com a potència exportadora de baix valor afegit i finançadora del dèficit nord-americà, al costat de la resistència a la crisi mundial, el manteniment de la seva moneda protegida del mercat internacional i els plans de canvi a un model de desenvolupament endògen estimulant el mercat intern i d'una economia exportadora de valor afegit més gran.

- Una visió històrica que vol entendre els canvis, però també les continuïtats en la realitat xinesa: les continuïtats de la revolució, les continuïtats amb l'etapa de l'imperi, els canvis en una cultura milenària amb unes concepcions molt particulars del temps, el poder, el món i la societat. És en aquest context que es pot analitzar el que són el moviment comunista xinès, el socialisme xinès, les reformes de mercat, la falta de democràcia i altres qüestions. Un exemple que em sembla interessant per il·lustrar la

falta de perspectiva que a vegades tenim és el tema de la democràcia a Hong Kong i la suposada retallada de llibertats i democràcia que hauria suposat el retorn a la sobirania xinesa. Hong Kong ha estat una colònia britànica sense cap concessió democràtica cap als seus habitants. L'autonomia i capacitat de decisió -limitada- dels hongkonesos són avui les més grans de la seva història.

La mirada d'en Poch, és, doncs, informada i fresca, àmplia i profunda. Discuteix i cerca els autors i autores que solventment ens poden ajudar a entendre qüestions històriques, d'interpretació del present i de projeccions de futur, de societat, d'economia, de cultura i de política. L'experiència d'en Poch com a corresponal a Rússia i a la Xina en moments clau de la història d'aquests grans països continentals, configuren una mirada i una veu privilegiada per narrar i explicar els grans canvis. Tot això el converteix en un referent, que no és dir poc.

ANTONIO GARCÍA

Una ópera lluita de dona

Edició

DeBòlex

www.debòlex.com

www.pensardiacal.com

**Demaneu-lo a
la vostra llibreria,**

 tpensardiacal@pensardiacal.org